Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши. 30 ИЮЛЬ 1973 й. ДУШАНБА № 176 (2160). БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Тарихий съездга бағишлаб

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида РСДРП II съездининг 70 йиллигига бағишланган кўргазма томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Ундаги бир нечта фотосуратлар ва портретлар, айниқса, В. И. Лениннинг съездда сўзлаётган пайтини акс эттирган сурат киши диққатини тортади.

Бу кўргазмада В. И. Лениннинг «Нима қилмоқ керак?», «Бир қадам олға, икки қадам орқага», «Яқин келгусидаги вазифаларимиз» каби асарлари, партиянинг 1903 йилда қабул қилган биринчи программаси, «Искра» газетасининг баъзи сонлари ва искрачиларнинг расмлари, II съезд очилганлиги тўғрисида Тошкентдаги эркаклар гимназиясидан топилган билдириш, бу съездга қатнашган партия ташкилотларининг схемаси, съезднинг 70 йиллигига бағишлаб чиқарилган асарлар бор.

Улуғ санага бағишлаб музей филиалида кинофильмлар кўрсатилиб, лекциялар ўқилмоқда.

Г. САИДМАЛИКОВ.

Юбилей шарафига

Чилонзор районидаги кўчаларда эрталабдан карнай, сурнай садолари эшитилди. Агитбригада машиналарига ўрнатилган радиокарнайлар кишиларни «Ўзбекистон комсомоли 40 йиллиги» маданият ва истироҳат боғига чорлади.

Боғда РСДРП II съездининг 70 йиллигига бағишланган митинг бўлиб ўтди. Район ишлаб чиқариш корхоналарининг вакиллари, партиянинг кекса ветеранлари ва район меҳнаткашлари бу ерга келдилар.

Съездга бағишланган митингни Чилонзор район партия комитетининг секретари В. А. Юханова қисқача кириш сўзи билан очди.

Ишлаб чиқариш илғорлари район байроғини кўтариб ўтдилар. Улар орасида ветеранлар ва ёшлар ҳам бор эди. Янги партия билети олган кишилар — ишчи ва хизматчилар ўз сўзларида РСДРП II съездининг тарихий аҳамияти ҳақида гапирдилар.

М. Горький номли рус драма театрининг артисти И. М. Ерошевский В. И. Ленин ролини ижро этиб, томошабинларни мамнун этди.

СУРАТДА: Тошкент трикотаж фирмасининг ёш илғор ўровчиси коммунистик меҳнат зарбдори Лариса Гусева. У Киров район Советининг депутати.

1974 БЕШ ЙИЛЛИК: ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛ 1973 — МЕҲНАТ ВАХТАСИ

КАМ МАБЛАҒ САРФЛАБ, КЎПЛАБ СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРАЙЛИК!

● Бир корхона янгиликлари

А. Девятова издошлари

Республикамиз машҳур тўқувчиларининг беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлашган ватанпарварлик ташаббуси асосида ишлаётганлар сони трактор заводида тўхтовсиз кўпайиб бормоқда. 18 ва 26-цех ишчиларидан Р. Валираҳмонов, А. Дроздов, Е. Воронина, А. Клементьева, В. Шубинлар корхонада биринчи бўлиб бир неча дастгоҳни бошқаришга ўтиб, шахсий мусобақада катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар ҳозирги вақтда ўнинчи беш йилликнинг дастлабки квартали ҳисобига маҳсулот беряптилар. Меҳнат зарбдорларидан 469 киши ҳал қилувчи йил топшириғини шараф билан адо этиб ўз меҳнат календарларида 1974-75 йилнинг турли ойларини қаршилаб олишган. Авиация заводининг фрезерчиси, СССР Олий Совети депутати А. Девятова издошлари корхонада 3350 кишидан ошиб кетди.

Техника тараққиёти йўлида

Заводнинг 7, 18, 26, 28-цехларида техника тараққиётига алоҳида эътибор билан қаралмоқда. Кейинги ўтган икки ойдан ошиқ вақтда бу цехларда 40 минг сўмлик иқтисодий самара берувчи 10 та автомат, ярим автомат ва қўл ишини енгиллаштирувчи мосламалар ўрнатилди.

Техника воситаларидан баракали фойдаланиш 29-цех ишчиларига ҳам ўз самарасини кўрсатмоқда. Махсус станок ёрдамида деталларга ишлов беришнинг йўлга қўйилганлиги бу цех коллективига салкам 30 минг сўм маблағ тежаб қолиш имконини берди.

Корхона қошидаги янги техника бюроси ходимлари яна 20 га яқин техникавий тадбирни ишлаб чиқди. 100 минг сўм фойда келтирувчи бу тадбирларни амалга ошириш натижасида заводда 60 га яқин ишчи бошқа юмушларни бажаришга ўтказилади.

Сафарда фойдаланасиз

Трактор заводида кўплаб ишлаб чиқарилаётган йиғма каравотлар харидоргирлиги билан кўпчиликка манзур бўляпти. Яқинда корхона янгилик ижодкорлари унинг хизматини яна биттага оширдилар. Рационализаторлар таклифи бўйича киритилган ўзгаришдан сўнг, бундай йиғма каравотлардан кресло ўрнида фойдаланилса ҳам бўлади.

Ҳозирнинг ўзидаёқ заводнинг 12-цехи коллективи буюртма бўйича 2000 дона каравот-кресло тайёрлаб қўйишди. Бу сафар каравот-креслолардан кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия этилди.

К. ҲАМРОЕВ.

ИНСТИТУТНИНГ ЯНГИ БИНОСИ

Пахта целлюлозаси ва химияси илмий-тадқиқот институти ходимлари бир қатор илмий-тадқиқот ишларини олиб бормоқдалар. Институт коллективи пахта бунтларига ёпиладиган брезентларнинг чидамлилигини ошириш мақсадида биринчи марта тажриба ўтказмоқда. Махсус химиявий модда сингдирилган брезентлар синовдан муваффақиятли ўтгач, уларни кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Маълумки, институтнинг эски биносида турли хил тажрибалар ўтказиш учун шароит камроқ эди. Яқинда институт коллективи 4 қаватли янги бинога кўчиб ўтди. У маъмурий ва лаборатория корпусларидан иборат. Кейинчалик, бу ерда тажриба-ишлаб чиқариш цехлари ташкил этилади.

«Қизил карвон»лар

Куни кеча Сирдарё районидаги «Малик» совхози, «Биринчи Май» колхози, Ильич номли совхоз коллективлари пойтахтнинг Ленин районига биринчи полиз маҳсулотини етказиб бердилар.

Пойтахт областининг Оржоникидзе районидаги «Октябрь» колхозининг азаматлари ҳам шаҳар аҳолисини ноз-неъматлар билан хурсанд қилмоқдалар.

Кеча бу хўжалик коллективи юборган , иккинчи «Қизил карвон» қабул қилиб олинди. Карвондаги 35 та машинага қарийб 100 тонна олма, карам, бодринг, шафтоли, узум, пиёз, полиз экинлари ва бошқа неъматлар ортилган. Райондаги «Коммунист», «Красний водопад» хўжаликларининг коллективлари ҳам пешма-пеш маҳсулотлар юборишмоқда.

Ленин район улгуржи чакана савдо идораси шу мавсумда аҳолига 773 тонна сабзавот, 77 тонна мева, ўнлаб тонна полиз маҳсулотлари сотди.

Дамашқда ютуқларимиз кўргазмаси

Сурия республикасининг пойтахти — Дамашқ шаҳрида 20-халқаро ярмарка очилди. Совет Иттифоқи бу ярмаркага 19-марта таклиф қилиниши. Мамлакатимиз учун ажратилган павильонда совет фани ва техникасининг сўнгги ютуқлари, тенг ҳуқуқли халқларимиз катта оиласининг фаравон ҳаёти ва меҳнати акс эттирилган. СССР павильонида Совет Ўзбекистони республикаси учун махсус бўлим ажратилган. Ярмарка очилиши муносабати билан, Ўзбекистон савдо ва саноат палатасида мухбиримизга қуйидагиларни маълум қилишди:

— Дамашқ шаҳрида Совет Ўзбекистони ютуқларини намойиш қилиш республикамиз ҳаётидаги муҳим воқеалардан бири бўлиб қолади. Чунки, чет мамлакатлардаги дўстларимиз республикамизнинг социализм даврида эришган ютуқларига қизиқиш билан қарамоқдалар. Намойиш қилинаётган экспонатлар республикамизнинг ярим аср ичида босиб ўтган йўли ҳақида маълумот беради.

Ярмаркада Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва бошқа шаҳарлардаги корхоналарда ишлаб чиқарилган енгил ва маҳаллий саноат буюмлари, амалий санъат намуналари, озиқ-овқат маҳсулотлари, миллий ширинликлар намуналари қўйилган.

Томошабинлар Тошкентда ишлаб чиқарилаётган турли хил механизмлар, техника воситалари намуналари билан ҳам танишмоқдалар. Кўпгина экспонатлар республикамиздаги Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати сингари йирик корхоналарнинг фаолияти, энергетика иншоотлари қурилиши, республикамизда фан ва маданиятнинг тараққиёти ҳақида ҳикоя қилади.

Келгуси ҳафтада ярмаркада Ўзбекистон куни нишонланади. Унда республикамиз вакиллари Ўзбекистон меҳнаткашларининг фаровон ҳаёти, бахтли келажаги ҳақида суҳбатлар ўтказадилар, фильмлар намойиш қиладилар. Ўзбек куй ва қўшиқлари янграйди.

ЁШЛАР МУСОБАҚАСИ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг ёш тўқувчилари беш йиллик планини тўрт йилда бажариш учун кураш олиб бормоқдалар. Улар ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг деярли ҳаммасини биринчи сортларга топширишга аҳд қилишган.

Комбинатнинг 900 дан зиёд ишчиси Е. Губина ва Л. Казанцева методи асосида юқори зичликда ишламоқдалар. Ёшлар икки касб эгаси бўлиб етишмоқдалар. Ҳозиргача 3805 йигит, қиз тўқувчи-зарядчи касбларини эгаллашди.

Ёшларнинг ихтирочилик қобилиятлари ҳам ортиб бормоқда. Йил бошидан бери 74 рационализаторлик таклифи тушиб, шундан 52 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бундан келган фойда 61 минг сўмни ташкил этди.

Такси буюртиш «Символ» хизмати диспетчерлиги коллективи шаҳримиз аҳолисига кечаю-кундуз хизмат кўрсатмоқда.

СУРАТДА: диспетчерликнинг ишчан оператори Рена Захарова такси чақириш бўйича буюртмани рация орқали такси шофёрига маълум қилмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

«ПРАВДА» газетаси саҳифаларида

● «Партиянинг кучи — халқ билан бирликда» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай деб аталади.

● Куба Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Революцион ҳукуматининг таклифига мувофиқ Куба Республикасининг революцион байрами — Монкада казармаси штурм қилинганлигининг 20 йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашган КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси 29 июлда Гаванадан Москвага қайтиб келди.

● Газетада саккизинчи чақириқ РСФСР Олий Советининг бешинчи сессияси ва РСФСР Олий Совети Оқсоқоллар Кенгаши мажлисининг очилиши ҳақида билдириш, шунингдек, Ватанимизнинг иқтисодий ҳамда сиёсий ҳаётига доир материаллар ва чет эл хабарлари берилган.

ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ АСОСИДА

ФАРҒОНА. Пойафзал фабрикаси учун материал етказиб берувчи Урта Осиёдаги энг йирик корхоналардан бири — бўлажак Қўқон хром чарм заводининг биринчи навбати муддатидан олдин фойдаланишга топширилди.

Топширилган комплекс ҳар йили олти юз минг шартли терини дастлабки ишлаш учун мўлжалланган. Тери бу ердан яна ишлаш учун бош корпусга келиб тушади. Ҳозир бу ерда мамлакатда ва чет элларда ишлаб чиқарилган машина-ускуналар монтаж қилинмоқда. Қурувчилар ва монтажчилар асосий корхонани муддатидан икки ой илгари — Октябрнинг 56 йиллиги арафасида топшириш мажбуриятини олдилар.

Завод 195 миллион квадрат дециметр хромтовар ишлаб чиқаради. Бу эса ҳозирги вақтда Ўзбекистондаги барча ана шундай корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулот миқдорига қарийб тенг келади.

ОЛТИ ТОННАДАН СЕНАЖ

БЎКА (Тошкент области.) Бўка районининг деҳқонлари Тошкент областида биринчи бўлиб сенаж бостириш мажбуриятларини бажардилар. Беда икки марта ўриб олиниб, бетон ўраларга 12 минг тоннадан ортиқ сенаж бостирилди. «Октябрь 40 йиллиги», «Партия XX съезди», Тимирязев номли колхозлар, «Кўкорол» совхози қишга икки йиллик план ҳажмида озуқа тайёрлаб қўйдилар. Район хўжаликларида умуман ҳар бир сигирга ўрта ҳисобда 6 тоннадан сенаж тайёрланди.

КОЛХОЗ БИЛИМ ЮРТЛАРИ

Хивадаги 23-қишлоқ ҳунар-техника билим юртининг Хоразм областидаги тўққиз колхозида вақтинча очилган филиалларида битириб чиқиш имтиҳонлари бўлиб ўтди. 270 йигит-қиз олти ойлик механик-ҳайдовчи ва тракторчи курсларини тамомлаб чиқишди. Билим юртининг шунга ўхшаш филиаллари бу йил биринчи марта ташкил этилди.

Билим юртининг Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозида очилган бир йил муддатли доимий филиалида ҳам курсларни битириб чиқиш маросими бўлди.

Билим юрти бу йилги пахта терими мавсумига ҳаммаси бўлиб 600 механизатор тайёрлаб берди. Бу — ўтган йилдагидан бир мунча кўп.

АГИТБРИГАДА ТУЗИЛДИ

Андижон область Москва район комсомол комитети ҳузурида агитбригада тузилди. Агитбригада составига бадиий ҳаваскорлик коллективларининг яқинда тугаган кўригининг лауреатлари ва совриндорлари — энг яхши ёш хонандалар, раққосалар, созандалар, бадиий ўқиш усталари кирди. Ёш ижрочилар дастлабки концертларини район колхозлари ва совхозларининг дала шийпонларида, чорвачилик фермаларида беришга қарор қилдилар.

(УзТАГ).

Москвада мағлубият

Утган куни Москвада мамлакат биринчилиги учун навбатдаги учрашувни ўтказган Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари пойтахтнинг «Торпедо» командасига 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Учрашув тақдирини ҳал қилган ягона тўпни 65-минутда торпедочи Дегтярев киритди.

Кеча шу турнинг қолган ўйинлари бўлиб ўтди. Беш учрашувда ғолибни аниқлаш учун 11 метрли жарима тўпларини тепишга тўғри келди: жарима тўплари бўйича «Қайрат» пойтахт динамочиларини, ЦСКА «Спартак»ни, «Днепр» чемпионат пешқадами — «Арарат»ни, «Зенит» Минск динамочиларини мағлубиятга учратди. Энг кўп 11 метрли тўпларни СКА — «Динамо» (Киев) матчида тепишга тўғри келди. Бу ерда пенальтилар бўйича 11:10 ҳисобида киевликлар ғалаба қозонишди.

Тбилиси динамочилари «Карпати»ни, «Шахтёр» Ворошиловграднинг «Заря» командасини 3:1 ҳисобида ютди.

СУВДА БАЙРАМ

Кеча СССР Ҳарбий Денгиз флоти куни муносабати билан пойтахтимиздаги «Роҳат» кўлида театрлаштирилган байрам ўтказилди. «Пўлатдек тоблан» деб номланган бу байрамни минглаб кишилар томоша қилдилар.

«...Зангори кўлда сув подшоси Нептун ва уларнинг мухлислари пайдо бўладилар. Улар қайиқларга ўтириб кўл бўйлаб сайр қиладилар, томошабинларни денгизчилар байрами билан қутлайдилар.

Шундан кейин, шаҳримиздаги бир қатор кўнгилли спорт жамиятларининг спортчилари сувда сузиш бўйича маҳоратларини намойиш қилдилар, сув спорти бўйича турли хил мусобақалар ўтказилди.

Театрлашган байрамда Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбек Давлат филармонияси артистлари ва маданият уйлари талантлари концерт бердилар.

ФОЙДАЛИ МУНОЗАРА

Ҳозирги пайтда совет ёшларининг вазифалари нималардан иборат? Улар коммунистик мўл-кўлчилик яратиш ишига қандай ҳисса қўшмоқдалар? Ана шу масалалар Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғига тўпланган ёшлар ўртасида қизғин муҳокама қилинди.

Ёшлар мунозарасига Октябрь районидаги кўн-галантерея, нон, 3-тикувчилик фабрикаларининг ишчилари, студентлар қатнашдилар.

Пойтахт корхоналарида кўп йиллардан бери ҳалол меҳнат қилиб келаётган меҳнат ветеранлари, олимлар ёшларнинг саволларига батафсил жавоб бердилар.

Мунозарадан сўнг, боғ бўйлаб қўшиқ, куйлар янгради.

ЎЗ МУТАХАССИСЛИКЛАРИ БЎЙИЧА

Чкалов номли авиация заводига бир неча йилдан бери малакали ишчи кадрлар етказиб бераётган авиация техникуми аудиториялари кечагина ўрта мактабларни битириб келган ёш ўғил, қизлар билан гавжумлашди. Улар муваффақиятли имтиҳон топшириб, ўзлари севган касбнинг мутахассиси бўлиб етишиш ниятидалар.

Техникум анъанасига кўра, ёшлар ишлаб чиқариш практикасини корхона цехларида ўтайдилар. Ҳозир техникумнинг 300 дан зиёд студенти заводнинг тажрибали ишчилари ёрдамида ўз ихтисосини мустаҳкамламоқда.

Бу йил техникумда янги ўқув йили алоҳида тайёргарлик билан кутиб олинмоқда. Лабораториялар замонавий ўқув қуроллари билан жиҳозлантирилмоқда.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

◆ **ТЕҲРОН.** Эрон парламентининг юқори палатаси — сенат Гилман дарёси сувидан биргаликда фойдаланиш тўғрисидаги Эрон-Афғонистон битимини тасдиқлади.

Шу йилнинг март ойида имзоланган битимга мувофиқ Гилман сувини ҳар икки мамлакат ўртасидаги тақсимлаш тартиби белгиланади. Шунингдек дарё ҳавзасидаги қишлоқ хўжалик районларининг ирригация ишлари соҳасида Эрон билан Афғонистоннинг ҳамкорлик қилиши кўзда тутилади.

Бу битимнинг амалга оширилиши, деб таъкидлайди «Кейхан интернэшнл» газетаси, ҳар иккала мамлакат ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади.

◆ ДОРУССАЛОМ. Танзания ҳукумати ва ТАНУ ҳукмрон партиясининг ташаббуси билан мамлакатнинг қишлоқ районларида агротехника ишларининг сифатини ошириш, деҳқонларни қишлоқ хўжалик техникаси билан яхшироқ таъминлаш ва қишлоқлар учун юксак малакали кадрлар тайёрлаш юзасидан кенг кампания авж олдириб юборилди.

Қишлоқ хўжалик министри Жозеф Мунган бу ерда нутқ сўзлаб, ана шу гапларни айтди. Бу соҳада, деди у, «Ужамаа» коллектив меҳнат қишлоқларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Бундай қишлоқлар белгиланган планларни амалга оширишда муҳим роль ўйнаши лозим.

◆ **БУЭНОС — АЙРЕС.** Аргентинанинг ташқи қарзи 7 миллиард 30 миллион долларга етиб қолди. 1972 йилнинг охирида бу қарз 6 миллиард доллар эди. Марказий банк президенти Альфредо Гомеснинг сўзларига кўра, кўплаб валютанинг чет элларга чиқарилганлиги мамлакат ташқи қарзининг тез ўсишига сабаб бўлмоқда. У Аргентина ҳукумати ажнабий компаниялар фойдасининг чет элларга чиқарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатиш ниятида эканлигини айтди.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк федерал округ суди Америка ҳарбий-ҳаво кучларининг Камбоджада бундан буён ҳарбий-операциялар ўтказишини тақиқловчи қарор қабул қилди. Федерал судья О. Жад қабул қилинган қарор ҳақида гапириб, қуйидагиларни таъкидлаб ўтди. «Камбоджанинг бомбардимон қилиниши АҚШ конституциясига зиддир. Чунки Камбоджа конгресснинг рухсатисиз бомбардимон қилинмоқда».

Америкадаги граждан эркинликларини ҳимоя қилиш иттифоқининг талаби қараб чиқилиши муносабати билан суд ана шу қарорни қабул қилди. Нью-Йорк штатидан вакиллар палатасига аъзо қилиб сайланган Э. Хольц-Мэн ана шу иттифоқнинг талабини қўллаб-қувватлади.

Маълумки, Америка конгрессининг ҳар икки палатаси шу йил 15 августдан кейин Камбоджани бомбардимон қилишга пул ажратишни тўхтатиш тўғрисидаги қарорни маъқуллаган эди.

◆ **САНТЬЯГО.** Ўта ўнг ташкилотларга мансуб бўлган қуролли террорчиларнинг бир группаси Чили президентининг ҳарбий-денгиз адъютанти капитан Артуро Арайа Мартинни ўлдирди. Чили ҳукуматининг расмий хабарида шу ҳақда гапирилади.

Полиция жиноятчиларни қидириш ва ушлаш чораларини кўрмоқда.

ПЕРУ. Лима мамлакатининг қадимий маркази — Пласа де Армас. Пренса Латина — ТАСС фотоси.

РСДРП II съезди 70 йил

ПАРТИЯ ҲАҚИДА ЛЕНИНЧА ТАЪЛИМОТ ТАНТАНАСИ

Тарихда неча-неча юз йиллар ичида қанчадан-қанча воқеа ва ҳодисалар содир бўлмаган дейсиз! Уларнинг кўпи си авлодлар қалбига нур бахш эта олмади. Фақат, айрим воқеа ва ҳодисаларгина тарих солномасига зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилди. Бу воқеалар инсониятнинг порлоқ истиқболи йўлида машъал бўлиб хизмат қилмоқда.

Бундай жаҳоншумул воқеалардан бири — бундан етмиш йил муқаддам бўлиб ўтган Россия Социал-Демократик Ишчи партиясининг II съезди бўлди. Ўша пайтларда бу буюк анжуманнинг халқаро тарихий аҳамиятини ҳали кўпчилик тушуниб етмаган эди. Бироқ, В. И. Ленин ва унинг сафдошларига ўхшаган илғор фикр эгалари ўша оғир дамларда, ана шу съездда янги типдаги революцион пролетар партияси пойдеворига ғишт қўйдилар. Улар ёрқин истиқболни, эртанги кунни аниқ кўра билдилар ва ўзлари олиб бораётган ишнинг, ишчилар синфи ва меҳнаткаш омма олиб бораётган буюк иш — коммунизм ишининг албатта тантана қилажагига қатъий ишондилар.

Россия ишчилар ҳаракати ўша йилларда жиддий қийинчиликларни бошидан кечирарди. Икки тарихий давр — империализм асри ҳамда пролетар революциялари асри бир-бирига тўқнаш келган бир даврда иш олиб бориш ғоят мушкул эди. Империализм капитализмнинг энг сўнгги босқичи сифатида ҳалокатга юз тутган бир пайтда, пролетар революцияси кундан-кунга ҳаётий факторга айланиб бораётганлиги меҳнаткашларда Россиянинг эртанги истиқболига катта умид туғдирар эди. Худди ана шу Россиянинг ўзи ўша даврда империалистик система зиддиятларидаги энг асосий пункт, шу билан бирга, унинг энг бўш, ожиз звеноси эди. XIX аср охири ва XX аср бошларига келиб, халқаро революцион ҳаракат Ғарбий Европадан Россияга кўчган эди. Россияда оммавий ишчилар ҳаракатининг кучая бораётганлиги буржуазияни таҳликага солиб қўйган эди. Россия ишчилар синфи олдида янги, кенг тарихий истиқболлар очилган эди. Бу — капитализмни емириб ташлаб, социализм қуриш, шу билан, янги тарихий даврни — пролетар революциялари даврини бошлаб бериш вазифаси эди. Бу дегани, нафақат Россияда, балки бутун халқаро ишчилар ҳаракатида авангард бўлиш деган гап эди.

Бироқ, бу ҳали шунчаки имконият бўлиб, уни ҳақиқатга айлантирмоқ лозим эди. Ишчилар ҳаракатида ўзи бўларчилик билан, тарқоқ аҳволда буни амалга ошириб бўлмас эди. Бундай қилиш аксинча, хавф туғдирарди. Чунки II Интернационал социал-демократик партиялари бундай тарихий вазифани бажаришга ҳали лаёқатсиз эдилар. II интернационал етакчилари борган сари ревизионизм ва реформизм ботқоғига ботиб кетишаётган эди. Улар марксизмнинг революцион мазмунини бузиб талқин этишарди. Оппортунизм Россия ишчилар ҳаракатида ҳам илдиз отишга уриниб кўрмоқда эди. Россияда империализм даврининг энг биринчи халқ революцияси етилиб келмоқда эди.

Фақат янги типдаги чинакам революцион, чинакам коммунистик партиягина оппортунизм йўлини тўсиши кўп миллатли Россия пролетариатининг сафларини жипслаштириш, уларни илмий коммунизмнинг буюк асосчилари Маркс ва Энгельс таълимоти асосида революцион курашнинг ҳаққоний стратегик ва тактик асослари билан қуроллантириши мумкин эди. Бу партия сўзда эмас, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг амалда ҳақиқий раҳбар ва етакчи кучига айланиши лозим эди.

Худди мана шундай партияни ташкил этиш учун Ленин ва унинг сафдошлари РСДРП II съездида қатъий кураш олиб бордилар.

Маълумки, РСДРПнинг I съезди ягона, ғоявий ва ташкилий жиҳатдан жипслашган партияни барпо этишдек мураккаб вазифани охиригача ҳал эта олмаган эди. Бу партиянинг на программа, ва на устави бор эди. Буюк Лениннинг ўлмас хизмати ҳам шундаки, у РСДРП II съезди чақирилган дамларда янги типдаги марксистик партия ҳақидаги яхлит ва ихчам таълим асосларини ишлаб чиқди, назарий ва ташкилий жиҳатдан уни такомиллаштирди. Бундай партияни ғоявий ва ташкилий жиҳатдан пухта тайёрлашда В. И. Ленин ташкил этган «Искра» газетаси улкан роль ўйнади. «Искра» олиб борган йўл бу янги тузилажак партиянинг йўли ва программаси эди. Ундаги фикрлар партиянинг ташкилий устави мағзини ташкил этди. 1903 йил июль-августида, партия II съезди кунларида, Ленин ва ленинчилар ана шу изчил йўлни қаттиқ туриб ҳимоя қилдилар. Бу йўл ғалабага олиб келди. Бу йўл большевизмнинг «экономистлар» оппортунизми устидан ғалабасини таъминлади, уларнинг халқаро социал-демократиядаги ҳомийларига қақшатғич зарба берди ва шу билан, нафақат Россия, балки бутун халқаро ишчилар ҳаракати тарихида бурилиш нуқтаси бўлди. Бу ҳақда КПСС Марказий Комитетининг «РСДРП II съездининг 70 йиллиги тўғрисида»ги Қарорида шундай дейилади: «Съезднинг жаҳоншумул тарихий аҳамияти шундаки, бу съездда революцион марксистик ташкилотларни бирлаштириш ниҳоясига етказилди ва В. И. Ленин ишлаб чиққан ғоявий-сиёсий ва ташкилий принципларда Россия ишчилар синфининг партияси вужудга келтирилди. Янги типдаги пролетар партияси, большевиклар партияси, улуғ ленинчи партия пайдо бўлди».

Жамиятни коммунистик қайта қуриш, Россия ишчилар синфини синфий жангларнинг оловли панжалари ва бўронлари ичидан эсон-омон олиб ўтиш, энг машаққатли синовларга бардош бериш, оппортунизм сиёсий реакцияси кучларига қақшатғич зарба бериш, Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг ғалабасини таъминлаш, инсоният тарихида янги давр — капитализмнинг емирилиши ва коммунизмнинг тантанаси даврини очиб бериш ана шундай партиянинггина қўлидан кела олар эди.

...Етмиш йил кўп минг йиллик инсоният тарихида унчалик катта давр эмас. Бироқ йил билан йилнинг, аср билан асрнинг фарқи бўлади. Бизнинг асримиз воқеалари ўзининг ҳал этувчи, жаҳоншумул тарихий аҳамияти нуқтаи назаридан неча-неча минг йилликлардан ҳам устун туради.

Дарҳақиқат, Ленинчи большевиклар партияси ўзининг 70 йиллик фаолиятида зафарли йўлни босиб ўтди. Совет халқи босиб ўтган шарафли йўл, бутун инсониятга очиб берилган тинчлик, демократия ва социализм йўли шундан далолат бериб турибди.

Россияда социалистик революциянинг ғалаба қозониши жаҳон империалистик реакцияси кучларини ҳамда ички контрреволюция кучларини даҳшатга солди. Улар қўлларига қурол олиб, ёш Совет республикасига қарши юриш бошладилар, уни ҳали «бешигидаёқ» бўғиб ўлдирмоқчи бўлдилар.

Ленин партияси ишчи ва деҳқонларни революция ғалабаларига ишонч ва садоқат руҳида тарбиялади. Ана шу ишонч ва садоқат уларни душман билан тенгсиз жангга сафарбар этди. Ёш Совет республикаси кучлар тенг бўлмаган бир вазиятда оқ гвардиячиларни ҳам, чет эл интервентларини ҳам тор-мор этиб ташлади.

Бироқ биринчи жаҳон уруши ҳамда Гражданлар уруши жароҳатларини битказиш осон иш эмасди. Очарчилик, қурғоқчилик даврлари бошланди. Эски чор Россиясидан жуда қолоқ мамлакат мерос қолган эди. Бу қийинчиликларни бартараф этиш бошида ҳам Ленин партияси турди. Социалистик қурилиш йўлида бирин-кетин мисли кўрилмаган ғалабалар қўлга кира бошлади, жаҳонда энг биринчи социалистик жамиятнинг пойдевори қад кўтарди.

Бу тарихий вазифани бажаришда қудратли, ҳаракатга келтирувчи кучлардан бири кўп миллатли совет давлати халқларининг қардошлиги ва иттифоқи бўлди. Халқларнинг тенг ҳуқуқлиги ва дўстлигига асосланган партиямизнинг ленинча миллий сиёсати мамлакатимиздаги барча меҳнаткашлар ва миллатларни ягона оилага жипслаштирди, уларни социализм учун кураш байроғи остида янги зафарларга сафарбар этди.

Партия мамлакатни социалистик индустрлаштириш йўли бош йўл эканлигини таъкидлади. Совет халқи мамлакатни аграр қолоқ ўлкадан илғор, юксак даражада тараққий этган индустриал ўлкага айлантириш учун буюк курашга отланди.

Партия Ленин васиятларига амал қилиб, аграр-деҳқончилик масалаларини муваффақиятли ҳал этди. Коллективлаштириш учун кураш босқичи бошланди. Ер меҳнаткаш халқники, деҳқонники, деб эълон қилинди.

Ленин ғояларини ҳаётга татбиқ этиш учун олиб борилган курашда меҳнаткашлар онгини, маданиятини ўстириш, уларни социалистик идеология ғоялари билан қуроллантиришга алоҳида эътибор берилди.

Партия халқни машаққатли, лекин фахрли йўлдан олиб борди. Зафарли беш йилликлар СССРда социализм ғалабасини таъминлади. Бу ишчилар синфининг янги жаҳоншумул тарихий жасорати, Ленин партиясининг, унинг раҳбарлик ролининг тантанаси эди. Социализмнинг ғалаба қилиши халқаро ҳаракатга янада кучлироқ таъсир ўтказа бошлади.

Советлар мамлакатининг бу ғалабаларидан ваҳимага тушиб қолган монополистик капиталнинг реакцион доиралари совет тузумини ағдариб ташлаш учун яна қурол ишлатмоқчи бўлдилар. 1941 йил июнида Ватанимизга немис-фашист босқинчилари хоинона бостириб кирдилар.

Партия ва халқ бу оғир синовни ҳам мардона енгиб ўтдилар. Ленин байроғи остида Коммунистик партия раҳбарлигида СССР халқлари гитлеризмни тор-мор этиб ташладилар, ўз севимли социалистик ватанлари мустақиллигини ва озодлигини сақлаб қолдилар, жуда кўп халқларни фашистлар асоратидан озод қилиб, жаҳон цивилизациясини қутқариб қолдилар. Гитлер Германияси устидан қозонилган ғалаба халқаро майдонда тинчлик, демократия ва социализм кучлари устунлигини таъминлади. Жаҳон социалистик системаси ташкил топди, халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракатлари янада кенгайди, империализм колониал системаси инқирозга юз тутиши янада тезлаша борди.

Ленин партиясининг доно раҳбарлиги остида СССР халқлари урушдан кейинги оғир дамларда вайрон бўлган мамлакат хўжалигини тиклаш ишларида жасорат кўрсатдилар. Бугунги кунда Совет Иттифоқи жаҳоннинг энг қудратли, енгилмас буюк давлатига айланди. Советлар мамлакати коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этмоқда. Бу билан социалистик жамиятнинг коммунистик жамиятга ўтишига замин тайёрламоқда.

Ленинчи Марказий Комитетнинг раҳбарлиги ва кўмаги остида, Совет Иттифоқининг барча миллий республикаларида Коммунистик партиянинг жанговар отрядлари етишиб чиқди. Жумладан, Ўзбекистон Коммунистик партияси ўзининг ярим асрлик тўйини нишонлаш арафасида турибди.

КПСС XXIV съезди партия ва совет халқи ҳаётида буюк воқеа бўлди. Съезд ишлаб чиқаришни тезкорлик билан тараққий эттириш асосида меҳнаткашларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини яна тўлароқ қондириш вазифасини қўйди. Бу, партиянинг яқин йиллар ичидаги энг муҳим хўжалик-сиёсий вазифаларидан биридир.

Ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларимиз партиямиз Ленинчи Марказий Комитетининг доно сиёсатини астойдил қўллаб-қувватламоқдалар, унинг ички ва ташқи сиёсатини, тинчлик сиёсатини маъқулламоқдалар.

Мамлакатимиз халқлари, ер юзидаги барча прогрессив инсоният КПСС XXIV съезди томонидан ишлаб чиқилган улуғвор тинчлик программаси Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан нечоғлик ақлу-расолик билан бажарилаётганлигини, халқаро майдонда юз бераётган улкан ижобий силжишларни, «совуқ уруш» чекиниб бораётганлигини, турли ижтимоий тузумдаги мамлакатлар тинч-тотув яшаши мумкинлиги ҳақидаги ленинча принциплар тантана этаётганлигини ўз кўзлари билан кўриб турибдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикаси, Америка Қўшма Штатлари ва Францияга қилган сафарлари тинчликни таъминлаш, халқлар хавфсизлигини таъминлаш ишида буюк роль ўйнади. Бу мамлакатлар раҳбарлари ўртасида олиб борилган музокаралар ва келишилган битимлар совет халқлари манфаатларига, жаҳондаги барча халқлар манфаатига мос бўлиб тушади.

КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил апрель Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташқи сиёсат ва халқаро муносабатлардаги улкан меҳнати ва қўшган муносиб улушини юксак баҳолади. Бу юксак баҳо бутун халқимиз, ер юзидаги барча прогрессив тинчликсевар кучлар томонидан қизғин қўллаб-қувватланди.

Буларнинг ҳаммаси, бизнинг шонли партиямиз марксизм-ленинизм революцион назариясига ҳамиша содиқлигини ва шундай бўлиб қолажагини яна бир карра намойиш этди. В. И. Ленин ҳам худди ана шунга башорат этган эди. Ленин васиятларига амал қилган шонли Коммунистик партиямиз халқаро коммунистик ҳаракат кучларини марксизм-ленинизм асослари замирида янада жипслаштиришни, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари қардошлик партиялари билан дўстлик алоқаларини янада, мустаҳкамлаб, бу дўстликни кўз қорачиғидек сақлашни ўзининг бурчи деб билади.

Ҳа! Партия ва халқимизнинг тинчлик ва коммунизм иши учун олиб борган курашлардаги ғалабаси оламшумулдир. Давримизнинг ақл-идроки, виждони бўлган жонажон Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, бизни Маркс-Энгельс-Ленин байроғи остида коммунизм ғалабалари сари дадил ишонч билан олға бошлаётган Йўлчи юлдузимиз — КПССга шон-шарафлар!

Б. ЛУНИН,
профессор.

ЯНГИ ҲОСИЛДАН

Тошкент консерва заводининг меҳнат аҳли аҳоли учун турли хил мева, сабзавот консерваларини ишлаб чиқаришни тобора кўпайтирмоқда. Бунга сабаб миришкор деҳқонларимиз етиштирган сахий ёз ноз-неъматларининг мўл-кўллигидир.

СУРАТДА: мева цехининг зарбдор машинисти Лидия Кобилёва олхўри консервалари конвейерида. Бу зарбдор ишчи ўз сменасида 10 минг банкага қадар маҳсулот тайёрлаяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

◆ ШАҲАР ЯНГИ МАКТАБЛАРНИ КУТМОҚДА

ҚУРУВЧИЛАР МАҲТАЛ БЎЛМАСИН

Бу бригаданинг ярим йиллик иш якунлари чакки бўлмади. Бош пудрат ишлари плани кўзда тутилганидан 33 минг сўм ортиғи билан, ўз кучлари билан бажариладиган ишлар плани эса 64 минг сўм зиёдаси билан бажарилди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Злобиннинг бригада пудрати бўйича меҳнат қилаётган Никос Мичулис бошлиқ комплекслаштирилган коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари пойтахтимизнинг Куйбишев районидаги «Ц—1—Б» микрорайонида 40 квартирали турар жой биносини муддатидан роса уч ой олдин фойдаланишга топширдилар.

Улар ўтган ойларда 73 кубометр қоришма, 10 минг донадан зиёд ғишт, 16 кубометр тахта ва бошқа кўплаб қурилиш материалларини тежаб қолишди. Бригадада меҳнат унумдорлиги ҳам анчагина ошди. Бошқарма бригадалари ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақада коммунист Абдуазим Юнусов, Виктор Бридихин, Никос Мичулис бошлиқ бригада коллективлари ғолиб чиқиб, 22-қурилиш бошқармасида пешқадамлик қилиб келмоқда.

Ҳал қилувчи йилнинг иккинчи ярим йиллигида 159-трестга қарашли 22-бошқарма коллективи олдида катта вазифалар турибди. Улар Юнусобод массивининг «СБ—2» микрорайонида қурилаётган 1500 ўқувчига мўлжалланган мактаб биносини, шу микрорайон ва «Марказ — 27» кварталида бунёд этилаётган 280 ўринли болалар боғчаси объектларини август ойининг ўрталаригача фойдаланишга топширишлари керак.

Бошқарма раҳбарлари асосий ишчи кучини мазкур объектларга кўчириб, қурилиш-монтаж ишларини икки сменада зарбдор суръатлар билан олиб боришга интилишмоқда.

Бироқ объектда материал таъминоти ёмон аҳволда. «Главташкентстрой» саноат корхоналари бошқармасига (бошлиғи ўртоқ Гауфлер) қарашли темир-бетон буюмлари заводи объектни ўз вақтида керакли темир-бетон конструкциялари билан таъминламаяпти. Натижада қурувчиларнинг қимматли вақтлари бекор ўтмоқда.

Шу кунларда мактаб ва болалар объектлари энг зарбдор, асосий объект ҳисобланади. Барча куч ва имкониятларни шундай объектларга сарфлашимиз, янги ўқув йилига қадар мактаблар қурилишини битказиб, фойдаланишга топширишимиз керак. Қурувчиларимиз олдида турган энг асосий вазифалардан бири шу!

31-болалар боғчаси биносини бунёд этишда янги конструкциялар планлаштирилган. Ана шу янги лойиҳа бўйича 6 та девор пардозида ишлатиладиган шиферларни ҳали ҳеч қандай ёғочни қайта ишлаш заводи ишлаб чиққанича йўқ. Бино қурилишига эса ана шундай қурилиш материаллари сув билан ҳаводек зарур.

Биринчи темир-бетон буюмлари заводи ҳам боғча қурилишига керакли плиталарни етказиб бермаяпти.

Қурувчилар «Главташкентстрой» саноат корхоналари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Гауфлердан, 1-темир-бетон буюмлари заводи, 1-ёғочни қайта ишлаш заводининг раҳбарларидан ўз зиммаларига олган топшириқларини масъулият ни сезган ҳолда бажаришларини талаб қилади.

Т. НАЖМИЙ.
«Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.

Меҳнат семестри давом этади

СТУДЕНТЛАР АҲДИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент медицина институтининг 250 га яқин йигит-қизлари бу йилги меҳнат семестрида «Главташкентстрой»га қарашли 6-қурилиш трестининг 7,43 ҳамда «Отделстрой»нинг 11, 24-қурилиш бошқармаларида меҳнат қилиб, 28 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардилар. Улар меҳнат семестри тугагунга қадар 157 минг сўмлик қурилиш монтаж ишларини бажаришга аҳд қилдилар.

ПРАКТИКАГА КЕТИШДИ

Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг 3—4-курс студентлари ёзги практикага жўнаб кетдилар. Улар Москва, Ленинград шаҳарлари, Озарбайжон ССР ва республикамизнинг бошқа шаҳарларида бўлиб, саноат корхоналари фаолияти билан яқиндан танишадилар.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

КОМБИНАТНИНГ ЯНГИ ШИФОХОНАСИ

Тошкент тўқимачилик комбинати қошидаги болалар шифохонаси 1939 йилда ташкил этилган эди. Ушанда 10 ўринли бўлган бу шифохона йиллар ўтиши билан кенгайди.

Бу шифохона яқинда капитал ремонтдан чиқарилиб, фойдаланишга топширилди. Ўринлар сони 70 тага етказилди. Шунингдек, 70 ўринли ошхона ҳам ишга туширилди.

Комбинат шифохонасида 1 малакали врач, 18 ҳамшира ишчилар фарзандларининг саломатлиги йўлида хизмат қилишмоқда.

Жаҳон ойнаси

Бирдамликни мустаҳкамлаш учун

КАРАКАС. Венесуэла президенти Рафаэль Кальдера ва Колумбия президенти Мисаэль Пастрана қўшма баёнотда Латин Америкаси мамлакатларининг тўла иқтисодий мустақилликка эришиш йўлидаги курашида бирдамликни янада мустаҳкамлаш зарур эканлигини айтишди. Улар Колумбия президентининг Венесуэлага қилган 4 кунлик визити натижасида ана шу қўшма баёнотни имзолаган эдилар.

Ҳужжатда таъкидлаб ўтилганидек, Латин Америкаси мамлакатлари экономикасини мустақил ривожлантириш жараёнини кучайтириш мақсадида бу мамлакатларнинг иқтисодий интеграциясини кенгайтириш зарур. Баёнотда Венесуэла билан Колумбия экономика ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида ҳамкорликни кенгайтиришга ва ҳар икки мамлакат ўртасида яхши қўшничилик, дўстлик муносабатларини мустаҳкамлашга тайёр эканлиги уқтириб ўтилади.

ДЎСТЛАРИМИЗ ДАЛАЛАРИДА

ПРАГА

Чехословакия ғаллакорлари ўз зиммаларига «ҳосилни ўз вақтида ва сира нобуд қилмай ўриб-йиғиб оламиз» деган мажбурият олишди.

Ғарбий Словакия областининг деҳқонлари янги ҳосил донини сотиш планини бажарганликлари тўғрисида ҳозирдаёқ рапорт бердилар. Давлат омборларига 404,509 тонна дон топширилди, белгиланган план анча ошириб бажарилади.

Дастлабки натижалар деҳқонларни қувонтирмоқда. Масалан, Трнава районида дастлабки ҳисоб-китоб ҳар гектар ердан олинадиган ўртача дон ҳосили камида 40 центнер бўлишини кўрсатди. Чехословакия далаларида ўрим-йиғим кун сайин кенг авж олдирилмоқда. Словакиянинг жанубий районлари деҳқонлари ғалла ўрим-йиғимига республикада биринчи бўлиб киришдилар.

БУДАПЕШТ

Венгрия далаларида ўрим-йиғим ишлари қизғин давом этмоқда. Донли экинларнинг учдан икки қисмидан кўпроғи ҳозирдаёқ ўриб олинди. Мамлакатнинг жанубий областларидаги қишлоқ хўжалик кооперативлари ва давлат хўжаликлари ўрим-йиғим ишларини тугалламоқдалар. Мамлакатнинг жанубида экин майдонларидаги экинларнинг қарийб 70 проценти йиғиштириб олинди.

Қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат саноати министрликларининг ҳисоб-китобига кўра, шу ҳафтанинг охирига бориб, мамлакатда экин майдонларининг 90 процентидаги ҳосил йиғиштириб олинди.

ВАРШАВА.

Польша қишлоқ ёшлари «биронта ҳам бошоқ нобуд бўлмасин» деган шиор остидаги ҳаракатни кучайтириб юборди. Бу йил ёшлар ҳосил ўрим-йиғимида ва қишлоқ хўжалик машина-ускуналарини ремонт қилишда бевосита иштирок этибгина қолмасдан, балки ота-оналари ишлаётган далалардаги болалар тўғрисида ҳам ғамхўрлик қиладилар. Масалан, Варшава воеводлигида йигит-қизлар болаларни боқиш мақсадида 300 та навбатчи пункт ташкил қилишди.

ХАНОЙ

Бу йил Демократик Вьетнам территориясида ёмғирли мавсум одатдагидан барвақт бошланди. Шу боисдан деҳқонлар олдига кузги шоли кўчатларини ўтказиш суръатларини жадаллаштириш вазифаси қўйилди. Қишлоқ хўжалик кооперативлари ана шу ишни муваффақиятли уддаламоқдалар. ВДР марказий статистика бошқармасининг маълумотига кўра, ҳозирги кунгача мамлакатдаги ана шу ғоят муҳим қишлоқ хўжалик экини учун ажратилган майдоннинг ярмидан кўпроғига шоли экилган.

Вьетнам қишлоқ кооператорлари ўртасида «ҳар гектар ерда 5 тоннадан шоли етиштирамиз» деган ҳаракат тобора кенг авж олдирилмоқда. (ТАСС).

ЛЕНИН ПАРТИЯСИ ҲАҚИДА

ЛОМЕ. «Ленин партияси 70 ёшга тўлди» — ана шу сарлавҳа остида «Того-Пресс» газетаси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси фаолиятига бағишланган катта мақолани босиб чиқарди. Мақола газетхонларни Россияда жанговар пролетар партиясининг вужудга келиш тарихи, КПССнинг ташкилий тузилиши билан таништиради. Мақолада КПСС фаолиятининг чуқур интернационал характери, жаҳон революцион ҳаракатининг ривожланишига ўтказаётган таъсири алоҳида қайд этилади.

Фавқулодда ҳолат эълон қилинди

◆ НЬЮ-ЙОРК. АҚШнинг энг йирик шаҳарларидан бири Лос-Анжелесда автомобиллардан ёниб чиққан газ билан ҳавонинг ниҳоятда хавфли даражада ифлосланганлиги муносабати билан фавқулодда ҳолат эълон қилинди.

Калифорния маъмурларининг буйруғи билан Лос-Анжелесдаги деярли ҳамма федерал муассасалар ёпилди. Бу муассасаларда юз мингга яқин киши ишлайди. Калифорния штатининг губернатори Р. Рейган штат маъмурларига тегишли бўлган автомобиллардан фойдаланишни ман қилди, шунингдек шаҳар аҳолисига мурожаат қилиб, уларни Лос-Анжелес районида машиналарда юрмасликка чақирди.

Қисқа сатрларда

ДАККА. Бангладеш Халқ Республикаси, деб хабар беради БСС агентлиги, Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукуматини таниди.

* * *

БРЮССЕЛЬ. Бельгиянинг шаҳар транспортида юриш ҳақи 1 августдан бошлаб 10 процент оширилиши бу ерда расмий эълон қилинди.

Бангладеш Халқ Республикасининг ёшлари мамлакат маданий, сиёсий ва иқтисодий ҳаётида актив иштирок этмоқда. Улар саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришда, муҳим халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган планларни амалга оширишда ташаббускорлик кўрсатишмоқда.

СУРАТДА: бўлажак фабриканинг ёш қурувчилари. Ташаббускор, меҳнатсевар қўллар техника етишмовчилигига қараб ўтирмайди.

АДН—ТАСС фотоси.

КОМСОМОЛ ТАШКИЛОТЛАРИДА

Ёш токарь, фрезерчи, слесарь-ремонтчиларнинг бир группаси комсомол йўлланмаси билан Тошкентдан Таганрог комбайн заводига жўнаб кетишди. Ўзбекистон вакиллари Бутуниттифоқ бирлашган зарбдор комсомол отрядига қўшиладилар. Бу отряд «Колос» янги комбайнини ишлаб чиқаришни кўпайтиришда корхонага ёрдам беради.

* * *

Ўнлаб ёш ишчилар Тошкентдаги иккинчи тикувчилик фабрикасида корхона комсомол ташкилотининг ташаббусига биноан ташкил этилган туристик секция аъзолари бўлишди. Улар биринчи походни Чимён тоғларига уюштирдилар.

(ЎзТАГ).

✦ ЗИЁ ДАРГОҲЛАРИДАН ДАРАКЛАР

Китобхонлар ёрдамида

ҚИБРАЙ (Тошкент области). Бўзсув канали соҳилида Тошкент область Орджоникидзе районии Байтқўрғон қишлоқ Советининг қишлоқ кутубхонаси жойлашган. Кутубхона ёнида чойхона бор. Китобхонлар бу ерда тез-тез учрашувлар, адабий кечалар, конференциялар, суҳбатлар ўтказиб туради. Колхозчилар мана бугун ҳам «Ер юзида тинчлик бўлсин» деб аталган кечага келишди. Кутубхонанинг содиқ ёрдамчилари — китобхонлардан Жўра Расулов билан Йўлдош Тошметов кечага тўпланганларга КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига қилган визити тўғрисида, унинг Франция Республикаси президенти билан ўтказилган учрашувлари ҳақида сўзлаб бердилар.

Яқинда Владимир Маяковскийга бағишланган китобхонлар конференцияси ўтказилди. Революционер шоирнинг ҳаёти ва ижодиёти тўғрисида ўрта мактаб ўқитувчиси В. И. Бондаренко гапириб берди.

Кутубхона бу йил 123 та конференция, суҳбат, кеча ўтказди. Кутубхонага, ана шу зиё даргоҳида қирқ йилдан бери ишлаб келаётган Вера Алексеевна Драгун раҳбарлик қилади.

Ҳозир Байтқўрғон кутубхонасининг бир ярим минг аъзоси бор. Иш планларини тузишда, кечалар ва конференциялар ўтказишда уларнинг таклифлари ҳисобга олинади.

(ЎзТАГ).

Адабиёт ва санъат

✦ САНЪАТ ОЛАМИДА

СОПОЛДАГИ НАҚШЛАР

Қадимги Тошкентнинг Дарҳон маҳалласида илгари машҳур кулоллар яшашарди. Ҳозир оловли касб усталарини Оқлон массивидаги сопол буюмлар заводидан топасиз.

Заводдан унча узоқ бўлмаган Рязань кўчасида кўм-кўк дарахтлар билан қопланган ҳовли бор. Бунда истиқомат қилинадиган хоналардан ташқари, Ўзбекистон ССР халқ рассоми, санъатшунослик фанлари кандидати Муҳид Каримович Раҳимовнинг тажриба лабораторияси ва сополга нақш тушириш салони жойлашган.

Халқ устасини Тошкент кулоллари династиясининг давомчиси ва замонавий бадиий кулолчиликнинг асосчиси деб айтиш мумкин.

Рассом ўтган ойда, айниқса, қизғин ижодий иш билан банд бўлди. Гарчи устахонасидан керамика заводигача бир қадам бўлса ҳам у жуда эрта турар, заводга бир неча бор бориб келар эди. Туширган нақшлари кўчиб кетмадимикин? Идишнинг шакли бузилмадимикин? Ана шундай хаёллар уни сира тинч қўймасди.

Кулоллик дастгоҳидан кўргазма залигача бўлган йўл жуда қийин ва машаққатли. Ижодий ютуқни қўлга киритиш учун узоқ изланиш ва тинимсиз меҳнат зарур.

Биз рассом билан унинг устахонасида учрашдик. Асосий ишлар қилиб бўлинган, ҳали қуриб улгурмаган сопол буюмлар токчаларда терилиб турарди. Рассом ҳар бир идиш, ваза ва лаганга меҳрли нигоҳ билан боқарди. Мен улуғ олим Беруний туғилган куннинг 1000 йиллигига атаб яратилаётган ноёб бадиий керамика намуналари туғилишининг гувоҳи бўлдим.

Бу асарларнинг энг аҳамиятли томони шундаки, М. Раҳимов биздан ўнларча аср муқаддам мавжуд бўлган кулолчилик анъаналарини тирилтирди, ўша пайтдаги нақшларни тиклаб, замонавий идишларга туширди.

— Муҳид Каримович, қадимги кулолчиликнинг нимаси сизни қизиқтирди, — деб сўрадим қизиқиш билан.

— Беруний даврининг кулолчилиги намуналарини ўрганганимда, — деб тушунтирди менга халқ рассоми, — қадимги Хоразм кулоллари туширган нақшларнинг ажойиблиги, рангларининг ёрқинлиги, шаклларининг ранг-баранглиги диққатимни тортди. Ўша пайтдаги рассомлар ўсимликсимон нашқларни, турли шаклдаги баргларнинг аксини туширишни яхши кўрар эканлар.

Академик Сергей Толстов экспедицияси материаллари асосида Хоразм кулолчилиги технологиясини ўрганган Муҳид Раҳимов қатор маиший ва бадиий керамика намуналарини яратди. Мен унинг устахонасида Чингиз Аҳмаров ва Малик Набиевлар ёрдамида Беруний портрети туширилган нақшли лаганларни, оддий турмушда қўлланиладиган турли шаклдаги вазалар, косалар, пиёлалар, кўзачалар ва лаганларни кўрдим.

О. АПУХТИН,
автор фотоси.

ФЕСТИВАЛЬ ФИЛЬМЛАРИ НАМОЙИШИ

Фестиваль лентапарини намойиш қилишнинг тантанали очилишига тўпланган тошкентликлар VIII Москва Халқаро кинофестивалининг қатнашчиларини гуллар ва қарсаклар билан кутиб олишди. Фестиваль фильмларини намойиш қилишнинг тантанали очилиши 25 июлда Санъат Саройида бўлди.

Ўзбекистон кинематографчилар союзи правлениесининг раиси С. Муҳамедов меҳмонларга қарата табрик сўзлари айтиб, яхши истаклар билдирди.

Финляндия режиссёри Ласканен Микко ва актёри Паанен Туапо, Перу артисти Ласо Севильяно, покистонлик актерлардан Али Муҳамад ва Али Зебо, бельгиялик режиссёр Лама, Германия Демократик Республикаси режиссёри Зееман Хорст, франциялик режиссёр Доненик Беништи ва бошқа кино усталари тошкентлик томошабинлар билан учрашмоқ учун бу ерга келишди.

Яқингинада Москвада тугаган кино санъати байрамининг ленталари тўрт кун мобайнида Тошкент экранларида намойиш қилинди.

(ЎзТАГ).

ҚЎШИҚ СЕҲРИ

Қўшиқ тинглаяпман, демак ҳаётга,
Қўшиқ кўзи билан боқяпман бу кеч.
Қалбим қоришиқдир оҳанг, баётга,
Қўшиқдан йироқда яшолмадим ҳеч!
Ортмоқлаб юради йиллар гардини,
Ва ўтмиш китобин варақлар қўшиқ.
Ошиқ-маъшуқларнинг севинч, дардини,
Ўзида эъзозлаб, сир сақлар қўшиқ.
Қўшиққа ҳамоҳанг инграйди танбур,
Сеҳрлаб қўяди сеҳрли оҳанг.
Ҳаттоки, кўзингда ёш ўйнар бир қур,
Бир куйга жамланмиш ҳаётий минг ранг.
Ранглар жилосини саралар бармоқ,
Қалбларга улашиб томчи-томчи куй.
Мангуга сен билан бўлиб у иноқ,
Орзу кўзгусига бир илҳомчи куй!
Навоий, Бобирга этади ошна,
Тошқин шалоладай қуюлган ғазал.
Тинглайсан,
Ва яна қўшиққа ташна,
Таққослаб сезасан—ҳаётинг гўзал!
Ўзлигин унутиб куйлайди ҳофиз,
Шамол қанотида учади қўшиқ,
Оҳанг тили билан сўйлайди ҳофиз,
Нурафшон қишлоқни қучади қўшиқ!
Бошлар қуйи тушган.
Чинор шохида —
Қўшиқ ўрганади қўшиқчи булбул.
«Балли-эй» дер кимдир гоҳи-гоҳида,
Мақом оҳангида оқади кўнгил!
Тугади,
Хаёлни сеҳрлаб бир дам,
Ўтмишни эслатган қўшиқ ҳам тамом.
Билдимки, куйларда яшарган олам,
Билдимки, қўшиқда эртага салом!
Қўшиқ-ку тугади,
Танбурда аммо—
Янграрди замоннинг шодлик оҳанги.
Куй билан таралди самога зиё,
Куй билан оқарар ғул қишлоқ тонги!

ТЎЛҚИН.

Шавкат Усмонов бу йил Тошкент театр ва рассомчилик санъати институтининг ҳайкалтарошлик бўлимини муваффақиятли тамомлади. У диплом иши учун яратган хоразмлик машҳур шоир ва курашчи Маҳмуд Паҳлавон ҳайкали аъло баҳога сазовор бўлди. Имтиҳон комиссияси бу ҳайкални Хивадаги Маҳмуд Паҳлавон мақбараси олдида ўрнатиш учун Маданият министрлигига тавсия қилди.

СУРАТДА: ёш ҳайкалтарош Ш. Усмонов. О. Султонов фотоси.

ШОИРА

Сокин тун.. Мавжудот уйқуда,
Тингандир қушларнинг овози.
Ёлғиз у ғарқ бўлиб туйғуга,
Чертади қалбининг шўх созин.
Кимнингдир қувончи уфуриб,
Ғазаллар битгани чорлайди.
Шоира дилида барқ уриб.
Туйғулар юлдузи порлайди.
Бетиним, заҳматкаш қалами,
Қоғознинг устида йўрғалар.
Кимнингдир қалбдаги алами
Сатрлар бағрида ўрмалар...
Тонг отди. Кулимсаб кулчадай,
Қуёш ҳам бошини кўтарди.
Шоира дилини ғунчадай,
Яна бир шеър ишқи кутарди.

Муҳаббат ИБРОҲИМОВА.
Фарғона.

Маймун билан мушук

Масал

Узоқ бир оролда такрор ва такрор
Йўқолди жондорлар ҳаловатлари;
Бир-бирига дилдан ишонмай зинҳор,
Бўлмади ўзаро саховатлари.
Бу таҳлика тухмин қуритмоқ учун,
Ўзларига раҳбар сайлар бўлдилар.
Бу таклиф ишига ким солса тугун,
Гўрига гувала қалар бўлдилар.
Раҳбар сайламакка бўлишганда жам,
Ҳар жон ўз ҳунарин кўрсатди бир-бир.
Келгач Маймунга гал, ўйнаб чунонам,
Этди йиғилганлар диққатин асир.
Билағон ва чаққон туйилиб Маймун,
Шаънига ёғилди олқиш жаласи.
Ахир, ундан қай жон бўлолсин устун,
Ақлу фаросатга кон-да калласи!
Қарабсизки, Маймун бўлди баковул,
Қарабсизки, ҳамма қўли кўксида!
Лекин туриб Мушук қалбида довул,
Норозилик ўти ёнди кўзида.
Шу маҳал гўшт иси қайдандир келиб,
Мушук димоғини қитиқлаб кетди.
Бир синаб кўриш-чун қаддини эгиб,
Маймунга у қуюқ манзират этди:
«Қани, зиёфатга марҳамат, тўрам!
Қутлуғ пойингизга меҳрим поядоз.
Бизда таомил шу: улуғ жон ҳар дам
Табаррук отадек этилур эъзоз».
Ич-ичидан Маймун таклифга эриб,
Мушук етагида яланиб йўртди;
Бутун ихтиёрин Мушукка бериб,
Неча-неча ўру тепадан ўтди.
Йўл юзида бирдан бир тилиш ўпка,
Мени е, дегандек кўриниб қолди.
Мушук кўрмагандек термулиб кўкка,
Ўзини анқовли қуйига солди.
Маймун эса отиб ўпкага ўзин,
Поққа тушди-қолди қопқонга шу чоқ!
Алам чинқиртирди мижғилаб кўнглин:
«Йўлиқтирдинг-ей не балога, оллоҳ!»
«Шу бош била бизга раҳбармиш яна!
Деди Мушук қайнаб. — Э, мияси пуч!
Ақлинг бўлганида, очиқ кўз билан
Ўзингни балога қилармидинг дуч?!»

Ямин ҚУРБОН.

● Янги китоблар

ДОСТОНЧИ ҲАҚИДА РИСОЛА

Достон халқ оғзаки бадиий ижодиётининг энг қадимий ва тараққий топган жанрларидан биридир. Ўзбек совет фольклоршунослигида эпоснинг вужудга келиши ва достончи бадиий маҳорати мавзуида жуда кўп назарий фикрлар баён этилган. Айниқса, кейинги йилларда достончилик фольклоршуносликнинг асосий текшириш объекти сифатида тобора кенгроқ тадқиқ қилинмоқда. Филология фанлари доктори, таниқли фольклоршунос олим Муҳаммаднодир Саидовнинг «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган, машҳур ўзбек халқ достончиси Фозил Йўлдош ўғлининг ҳаёти ва ижодига бағишланган «Халқ севган достончи» китоби ҳам фольклоршуносликнинг юқоридаги назарий масалаларини ўз ичига олади.

«Мамлакатимизда Улуғ Октябрь қуёши барқ уриб чиққанида шоир 45 йил умр кўрган эди, — дейди олим, шоир ҳаёти ва ижоди ҳақида гапирар экан.

— Эски замонда одам боласи учун бу ёш кексалик даври ҳисобланарди. Аммо Фозил Йўлдош ўғлининг йигитлик йиллари эса 45 ёшидан бошланди. У ўз ижоди билан ҳам, жамоатчилик ишлари билан ҳам янги ҳаёт учун астойдил кураш бошлади».

Китобда шоир ҳаётига оид типик, қизиқарли фактик материаллар билан бир қаторда, олимнинг достончи ижодий фаолияти, репертуари ва бадиий маҳорати тўғрисидаги қарашлари ҳам ўз ифодасини топган. Фольклоршунос, достончи репертуари масаласига тўхталар экан, Фозил Йўлдош ўғли ўнлаб анъанавий халқ достонларини ёд билганлигини айтади. Чунончи, шоир «Гўрўғли» туркуми достонларини, унинг фарзандлари, неваралари ва ҳатто эвараси — Жаҳонгирга бағишланган асарларни, «Ширин билан Шакар», «Муродхон», «Рустамхон», «Раҳна билан Сухангул», «Баҳром ва Гуландом,» «Лайли ва Мажнун», «Фарҳод ва Ширин», «Зевархон», «Тўлғаной» сингари қаҳрамонлик ҳамда ишқий-романтик достонларни зўр маҳорат билан куйлаган. Айниқса, булар орасида жаҳонга машҳур ўзбек халқ эпоси «Алпомиш» бахши репертуарининг гултожи эди. Тадқиқотчи бу достон кичик туркумлиги таҳлилига алоҳида тўхталиб, унинг ғоявий-бадиий жиҳатларини чуқур анализ қилади.

Муаллиф Фозил Йўлдош ўғли репертуарини тарихий давр нуқтаи назаридан бевосита икки этапга — анъанавий халқ достонлари ҳамда замонавий достонларга ажратиб анализ қилади ва совет даври эпик асарларининг анъанавий халқ достонларидан сифат жиҳатидан фарқи, янги давр достончилигининг муҳим белгилари тўғрисида ўз фикрларини билдиради. Олим анъанавий халқ достони «Рустамхон» ва замонавий оригинал асар — «Маматкарим полвон» ўртасидаги фарқни шундай изоҳлайди: «Рустамхон» афсонавий фабулага эга бўлган қаҳрамонлик-р о м а н т и к достони, «Маматкарим полвон» эса тарихий достон. Тоғай халқ идеалини ташувчи тўқима образ. Маматкарим полвон эса, халқ ижодида бадиий инъикосини топган реал, тарихий шахс».

Лекин шуни очиқ эътироф этиш керакки, китобда баъзи бир назарий жиҳатдан чалкаш, муаллифнинг фикрларини инкор этувчи жумлалар учрайди. Бу китоб муҳаррири М. Жўраев томонидан ёзилган аннотацияда яққол кўзга ташланади. Аннотацияда шундай дейилган: **«Совет реалистик достони — фольклори(?) ёзма бадиий асарларимиз каби кишилар бахт-саодати йўлида хизмат қилди(?)».** Жумлага бир эътибор беринг-а! Достон тушунчаси қаёқда-ю, фольклор (бунга халқ оғзаки бадиий ижодиётининг барча жанрлари киради) тушунчаси қаёқда! Эътиборсизлик шу даражага бориб етадики, муҳаррир ҳеч қандай ўйлаб-нетиб ўтирмасдан, бир шоирнинг номини икки маротаба такрорлайди: **«Ўзбек халқи орасида Эргаш шоир, Абдулла шоир, Жуманбулбул каби ўнлаб (?) достончилар қатори Фозил шоир ҳам катта ҳурмат қозонган».** Буни нима билан изоҳлаш керак? Наҳотки, китоб муҳаррири Эргаш Жуманбулбул ўғли дунёда ягона шахс эканлигини билмаса! Муҳаррир ўз фикрида давом этиб, яна шундай дейди: **«Айниқса унинг ижодкорлиги, жуда кўп анъанавий достонларни ишлаб (?) ва янгиларини ижод этиб (?) элга манзур қилиши таҳсинга сазовордир».** Афтидан, М. Жўраев анъанавий халқ достонларини умуман қайта ишлаб ва янгиларини яратиб бўлмаслигини билмаса керак. Кўриниб турибдики, муҳаррирнинг енгил-елпи муносабати сабабли аннотациядаги баъзи чалкашликлар китобнинг сифатли чиқишига салбий таъсир этган.

Аммо шуни айтиш керакки, китоб бу камчилик ва нуқсонлардан қатъий назар, ўзбек совет фольклоршунослигида эпос ва достончи бадиий маҳорати масалаларини чуқур ёритганлиги билан аҳамиятлидир.

Амирқул ПУЛКАНОВ.

БИР ХАРИДОР САРГУЗАШТИ

Ҳажвия

ДУШАНБА

Бугун отпуска беришларини сўраб, дирекцияга ариза топширдим. Демак, шанба куни отпускага чиқсак, қарабсизки якшанба куни Иссиқкўлда чўмилиб юрибмиз. Хўш, кўлда чўмилиш учун нималар керак? Қора кўзойнак, анавинақа чўмилиш кийимлари, шиппак, хуллас шунақа майда-чуйдалар. Нимаики керак бўлса ҳаммасини хаёлимда ҳисоблаб, уйга келдим. Хотиним ниятимни эшитиб бобиллаб берди.

— Раз бизани ташлаб, дам олишга кетяпсизми, бу ёғини ҳам таъминлаб кетинг. Сиз у ёқда мазза қилиб юраркансиз-у, мен бу ерда болалар билан ўралашиб ўтирарканман-да. Топибсиз анойи хотинни! Кўчага чиқай десам бошимда битта соябон йўқ. Офтобда куйиб кетяпман. Чиройлигидан, сопи букланадиганидан олинг. Шуҳратингизнинг бошига битта похол шапка олиб бермасангиз, ёш бола нарсани офтоб уради. Майли, ўзингизгаям тузукроқ басоножка олинг. Уч ойдан бери пошнаси қийшайиб кетган ботинка кийиб юрибсиз.

Яна бирпас жим турсам хотиним зиммамга тахминан беш юз сўмлик нарсани юклайдиган. Эсим борида чиқиб кета қолдим. Ёпилиб қолмасидан етиб ола қолай деб, универмагга кирдим. Совға саломлар бўлимида савдо қилаётган тилла тишли аёлнинг олдига бордим.

— Соявон борми?

— Зонтикми, марҳамат! — Сотувчи аёл каттакон қора соявонни пештахтага тараклатиб ташлади. — Етти сўм 62 тийин. Чек ёзайми?

— Йўқ, — дедим ийманиб — Менга ёзлигидан керак эди, анавинақа сопи букланадиганидан.

Сотувчи аёл қошини чимириб, тескари қаради.

— Қишда қайси тешикда ухлаб ётувдингиз? Ҳалиям бўлса эсингиз борида мана шу зонтикни олиб қўйинг, эрта-индин кўз келса топилмайди.

Тарвузим қўлтиғимдан тушиб, пойафзал бўлимига ўтдим. Пештахта устида десангиз қатор-қатор этиклар, қўнжли-қўнжсиз ботинкалар...

— Биродар, — дедим иложи борича сирли қилиб. — Бир жуфт ёзлик басоножка, халигидақа чўмилганда кийиладиган шиппакдан бериб юборсангиз.

— Нима деяпсиз! — деди сотувчи йигит таажжубланиб. — Балки о ч и л дастурхон сўрарсиз! Ё анқонинг уруғини топиб берайми? — У менга бошдан — оёқ қараб чиқди-да, уф тортди. — Тавба, одамларга ҳайронсан! Керакли нарсани бор пайтида олмайди-да, йўғида тиқилинч қилишади. Ўнг қулоқ, чап қулоғингиз билан эшитиб қўйинг, ёзлик пойафзаллар қишда сотилади. Ҳозир ёз. Шунинг учун қишлик кийим сотамиз, билдингизми? Ана, хоҳласангиз этик олинг. Яхши одамга ўхшайсиз, яшириб қўйган бир жуфт пийма бор. Ўз нархида сотишим мумкин. Эрта-индин тополмайсиз.

СЕШАНБА

Ишдан қайтсам, Шуҳратжон бақириб йиғлаяпти. Хотинимнинг қовоғидан қор ёғяпти.

— Шу боланинг овозини ўчиринг! — деди у шанғиллаб. — Боғчадан келгандан буён морожний деб йиғлайди. Бир кўчаларни айлантириб келинг. Беш-олти шиша Тошкент сувиям ола келасиз.

Бир қўл билан Шуҳратжонни етаклаб, бир қўлда тўр халтани кўтариб гузарга чиқдим.

Автобус бекатидаги кўк дўкон доим гавжум бўларди. Бугун ҳеч ким йўқ. Дўкончи Исмат чўлоқ пашша қўриб ўтирган экан.

— Пломбир морожнийингиздан тўрттасини ўраб юборинг! — дедим бир дўкончига, бир ҳамон ҳиқиллаб турган ўғлимга қараб.

Исмат чўлоқ бирпас қараб турдида, энсаси қотганидан бўлса керак, мўйлови учиб сўради.

— Мабодо сиз ҳам бошқоронғи эмасмисиз?

— Бу қанақа бачканавозлик! — дедим бўғилиб. — Кап-катта одам уялмайсизми?

— Нега уяларканман! — Исмат чўлоқ баланд келди — Хотиним, бошқа нарса қуриб қолгандай, морожнийга бошқоронғи бўпти, ўтган якшанба куни атайлабдан Чимкентга бориб, элликта морожний олиб келдим.

— Тошкентдай шаҳри азимда морожний чиқарадиган фабрика қуриб қақшаб кетганми?!

— Қуриб-қақшаб кетган! Борням ҳозир ремонтда! Аввал ёз ўтсин, қиш келсин. Ана ундан кейин, хладокомбинат дегани ремонтдан чиқади. Хоҳлаганингизча морожний еяверасиз!

Ўз-ўзидан томоғим қақшаб кўчанинг нариги бетидаги гастрономга кирдим.

— Икки шиша пиво, олти шиша минерал сув! — дедим минғиллаб.

Ёшгина сотувчи қиз ҳуркиб орқага тисарилди.

— Ие, сизга нима бўлди, амаки. Ҳозир ёз-ку ахир! Пиво нима қилади, сув нима қилади ҳозир!

ЧОРШАНБА

Эрта билан туриб ювинаётганимда қизиқ воқеа бўлди. Бошкўзимга энди совун сурган эдим, совуқ сув тақа-тақ тўхтаб қолди. Хотиним пастдаги ариқдан совуқ сув олиб чиққунича кўзимни чирт юмиб байлаб ўтирдим.

— ЖЭК дагилар билан бир уришиб қўймасангиз бўлмайди! — деди хотиним чой устида. — Доим шунақа! Совуқ сув келса иссиғи бўлмайди, иссиғи бўлса, совуғи келмай қолади.

Ўйлаб қарасам, унинг гапи тўппа-тўғри. Бунинг устига қишда аллақандай кабель ўтказамиз деб, подъездимизнинг тагини кавлаб ташлашган эди. Ҳалиям кўмишгани йўқ. Одамлар зовур устига ташланган яккачўп устидан жонларини ховучлаб ўтиб юришади. Ишдан кеч қолсам ҳам ЖЭКка учрашиб ўтишга қарор қилдим. Пастак стол рўпарасида ўтирган семиз хотин арзимни эшитиб, ниҳоятда хотиржам жавоб қилди.

— Сиз, гражданин, ўпкангизни босинг. Тахминан ноябрь ойларигача совуқ сув умуман бўлмайди. Кейин, иссиқ сув тўхтатилади. Нега деганда бугхоналар, батареялар тўртинчи кварталда ремонт қилиниши керак.

—Зовур.. зовур-чи, — дедим дудуқланиб. — Зовурдаги яккачўп қачон олиб ташланади?

— Мунча ваҳима қиласиз! Битта зовурга шунча ховлиқишми! Семиз хотин сейфдан салкам ўзидек келадиган папкани олиб, титкилай бошлади. Охири керакли қоғозни топди шекилли, юзи ёришди.

— Ҳа, мана... Тўртинчи подъезд олдидаги зовурга кабель ётқизиш бу йилнинг планида йўқ экан. Иш келаси йилнинг иккинчи кварталида битади.

ПАЙШАНБА

Бугун роппа-роса 164 сўм 92 тийин отпуска ҳақи олдим. Пул билан қўшилиб ақл ҳам киради, деганлари рост экан. Энди мен ҳам анойи эмасман. Ишдан чиқишим билан универмагга югурдим. Ўзимга бир жуфт қўлқоп, жун пайпоқ, пахмоқ ич кийим, анави йигит ваъда қилган пиймани, ўғлимга телпак, хотинимга ичи жунли этик, қора брезент зонтик сотиб олдим. Хотиним қилган харидларимни кўриб қўйсин деб пийма, қўлқоп кийиб, зонтик тутиб уйга кирдим. Хотинимнинг ранги ўчиб, деворга суяниб қолди.

— Вой, ўлай! Жинни бўлиб қолдингизми?!

— Ишинг бўлмасин — дедим жеркиб.

ЖУМА

Эртага отпуска. Сафар олдидан баъзи майда-чуйда ишларни битириб қўймасам бўлмайди. Кечқурун уччала хонадаги батареяларни кўчиришга тушдим. Нима қилай барибир ремонт қилиш керак-да! Тарақ —туруқни эшитиб, қўшниларим ёпирилиб чиқишди.

— Ҳай, нима гап, қўшни!?

— Ҳой, бу қанақа шовқин!

Мен бўлсам ҳаммасига бир хил жавоб бераман.

— Ишларинг бўлмасин!

Ҳамма батареяларни кўчириб бўлиб, деразаларни қайтадан замазкаладим, ғирасига пахта тиқдим. Балкондан чанг босиб ётган эски электр иситгичини топдим. Узилиб кетган симларини ҳафсала билан улай бошладим.

— Нима зарил! — деди хотиним тепамга келиб. Тонготар бўлиб кетдику. жинни-минни бўпқолдингизми, нима бало!

— Ишинг бўлмасин! — дедим бақириб. — Мен эмас сенлар жиннисан! Сенлар ҳеч нимани билмайсанлар! Мен нима қилаётганимни ўзим биламан!

Эрталабга яқин электр иситгични қучоқлаганча ухлаб қолибман.

ШАНБА

Аллақандай машинанинг чинқироқ овозидан уйғониб кетдим. Ўт тушдими нима бало? Қаддимни ростлашим билан уйга оқ халат кийган икки киши кириб келди.

—Анчадан буён сезармидингиз? — деди кўзойнакли киши хотинимга қараб.

— Йўқ, — хотиним кўз ёшларини артди.— Кейинги уч-тўрт кун ичида шунақа бўлиб қолдилар...

Ўрнимдан сакраб туриб кетдим.

— Нима гап? Бу нима қилиқ?!

— Ҳеч гап йўқ. Ўзингизни босинг. — Кўзойнакли врач елкамга қоқди. — Дам олсангиз, ҳаммаси ўтиб кетади. Асабингиз чарчаган.

—Тўғри, мен отпускага чиқдим. — дедим эсанкираб.—Иссиққўлга кетаяпман.

—Албатта, албатта борасиз. — Врач яна елкамга қоқди. — Юринг, биз сизни Иссиққўлга обориб, қўямиз.

Иккала врач икки қўлтиғимга кириб пастга «Тез ёрдам» машинасига судради.

Ў. ХАЛИЛОВ.

Яқинда ташкил этилган Тошкент оперетта театри коллективининг илк иши—И. Штрауснинг «Қувноқ жанг» асари асосида яратилган оперетта жамоатчилик кўригидан муваффақиятли ўтди. Асосан ёшлардан иборат бўлган янги театрнинг ижодий коллективи оперетта жанрининг бор жозибасини томошабинларга етказишга қодир эканлигини кўрсатди.

СУРАТДА: Биринчи саҳна асари премьерасига тайёргарлик пайти. М. Нуриддинов фотоси.

Хористон

Мажидиддин ХАВОФИЙ

РИЁЗАТ ЧЕКМОҚ ҲАҚИДА

Қитъа:

Мен шу қадар еймап озгина овқат,
Тирик бўлсам бўлди дунёда, фақат.

Ҳикоят. Келтиришларича, Кисронинг бир ўғли бор эди. У жуда кўп овқат ер ва ҳамиша хаста ва бемор эди. Ҳеч ким унинг касаллик сабабини билмас эди. Бир табибни келтирдилар. У нуроний сифатли, яхши сувратли, соф мизож ва сер илож эди. Унинг нафасидан ранжур кишилар осойиш, қадамидан мажруҳ кишилар оройиш топарди. Йигитнинг томирига қўл қўйиб, кўп ейиш туфайли овқат ҳазм бўлмасдан ҳиқичоқ ва кекириш касалига мубтало бўлганини билди ва уни даволади. Кисро: «Унга нима бердинг?» деб сўради. «Очлик!» жавоб берди табиб.

Маснавий:

Жисмнинг сиҳатини ўйласанг мудом,
Заруратдан ортиқ емагин таом.
Шундай деган Буқрот: «Гоҳида илож,
Меъда хилти бўлар ва яна мизож».

Ҳикоят. Ривоятлардан маълум бўлишича, ҳинд ҳакимларининг умри узоқ, ақли эса ўткир бўлади. Бунинг сабаби кам емоқдандир. Улардан бири бодом мағзидан катта овқат емас ва бу ҳолни уч кунсиз такрорламас эди.

Қитъа:

Бир ҳакимдан эшитдимки, ўликдан,
Сўрса ўлмоқ учун сабаб не ҳар чоқ.
Ўндан тўққиз ўлик жавоб берарди,
Ўлим сабабидир кўп овқат емоқ.

Ҳикоят. Эшитишимча, Афлотун ҳаким узоқ умр кўриб, хилватда ўтирди ва ҳар куни бир дирамдан ортиқ овқат емагани ҳолда фалак сирларини очди.

Қитъа:

Афлотун қандайин чекди риёзат,
Ҳикмат сафҳасидан ўқидим буни.
Гардун сирларини очди мардона,
Ижод бўлди ундан мусиқа фани.

Агар нону сув билан ичингни тўлдириб олсанг, юрагингга билим йўл тополмайди.

Қитъа:

Биз дунёдан хурсандмиз, на новвот бор, на жома,
Ва на тоза унимиз ва на бошда аммома*
Бир парча палос билан танда эски ҳирқамиз,
Буғдой кепаги билан қўлимизда обкома**
Шу нарса шоҳлик эрур дарвеш учун жаҳонда,
На кибру, на ҳавою ва на риё гирёна.

Ҳикоят. Баъзи ҳайвонлар оч қолсалар, уларнинг гўнгидан мушк ҳиди келади. Баъзилари тўйиб есалар, меъдасидан бадбўй ҳид келади. Бунга мисол оҳу ва сигирдир.

Маснавий:

Сигир қорни ёмон бўлган-чун зинҳор,
Калхат каби ейди ерда неки бор.
Оҳу юрар қуруқ ўтнинг сўнгидан,
Шунинг-чун мушк ҳиди келар гўнгидан.

Ҳикоят. Бир паҳлавонни кўрдим. Бир кунда ўн ман таом ер эди ва саккиз ман пишиқ ғиштни муштининг зарби билан тупроққа айлантирар, бу томоша учун одамлардан чақа йиғарди. Унга дедим: «Эй, баднафсу паст-ҳиммат, ғиштни тупроққа айлантириб, чақа йиққандан кўра, тупроқни ғишт қилиб мендан пул ол!» Ўша куни пул ишлагани келди ва ўн кишининг овқатини еб, бир кишичалик иш қилмади. Эртасига эса, қочиб кетди.

Байт:

Ҳар кимга гадолик бўлса гар одат,
Унга бошқа ишлар ёқмагай асло!

Емоқ бу тириклик учун. Аммо, ғофил кишилар ҳаётни емоқ учун деб тушунадилар.

Ҳикоят. Бир киши бир улуғ одамнинг олдига келиб: «Менга йўл-йўриғ кўрсатсанг» деди. Улуғ киши ундан сўради: «Емишинг нима?» У киши: «Саримсоқ, қачон қорним очса, саримсоқ еймап ва ором топаман», деди. Улуғ киши: «Бор, аввал ейишни ўрганиб кел, сўнгра йўл-йўриғ кўрсатаман!» деди.

* Аммома — салла.
** Обкома — доғ сув.

Маснавий:

Эртанинг ғамини ема, эй оқил,
Ўтган умр ғамин егин, эй ғофил!

Ҳикоят. Бир вақт Ҳирот шаҳридаги Фалакия мадрасасида ваъз ўқир эдим. Бир дарвиш: «Алиф тўғриликни ва ҳамма ҳарфлардан олдинликни қандай қўлга киритди?» деб сўраб қолди. Мен дедим: «Озодалик ва барча нарсалардан фориғлик билан. Кўрмайсанми, «бе»нинг нуқтаси (яъни доғи) борлиги учун, эгриликдан қутулиб, олдинга ўтолмайди!» дедим.

Қатъа:

Тариқат устодидан бир кун савол айладим,
Нима учун «алиф» «бе» каби эгри-букримас.
Деди: «Мактабда юз бор бу ҳақда эшитгансан,
«Алиф» ўзи тўғридир, юки йўқ, ҳеч букилмас*

Ҳикоят. Абул Аббос қассоб доимо: «Кўп овқат емас эдим. Шунинг учун табибга ишим тушмади» деб такрорларди.

Қитъа:

Табиб учун ҳожат қолмагай асло,
Очликни ихтиёр қилса ҳар киши.
Тибда ёзмиш — очлик дардга даводир,
Оч кишининг дарддан бўлмас ташвиши!

Башар Ҳофий деди: «Агар очлик бозорда сотиладиган мато бўлса, оқил киши учун ундан яхшироқ сотиб оладиган нарса йўқ!»

Қитъа:

Очиққан кишиларнинг қўлига олтин тушса,
Тезда бозорга бориб, унга нон сотиб олар.
Вале, ўша очликни бозорда пулга сотса,
Ҳакимлар барча пулга очликдан олиб қолар!

Бир китобда шундай ёзилган: «Агар оч юришга тоқат қилолмасанг, қорин ичини учга бўлиб, бирини таом билан тўлдир. Иккинчи қисмини эса, сув билан тўлдир. Аммо учинчи қисмини эркин нафас олиб чиқариш учун қолдир!».

Ҳикоят. Тиб китобида келтиришларича, бадан саломатлигини сақлаш учун икки кунда уч бор таом емоқ керак. Биринчи куни эрталаб ва кечқурун, иккинчи куни қуёш тиккага келганда. Шундай қилганда киши мижози соғлом бўлади.

Қитъа:

Икки кунда уч бор емоқ лозимдир,
Сен бир кунда ейсан, ҳатто, олти бор.
Айтчи, сени ахир ким даволайди,
Тасодифан бўлиб қолсанг гар бемор?!

М. ҲАСАНОВ тайёрлаган.

* Араб алифбесида «а» ҳарфи тўғри чизиқдан иборат бўлиб, «б» ҳарфи эса, ёй каби эгри ва остида битта нуқта бўлади.

ШИНГИЛ МАСЛАҲАТЛАР

◆ Сунъий газламадан тикилган кийимларни ишқаламасдан, бурамасдан, эҳтиётлик билан ювиш, аммо иссиқ ва илиқ сув ишлатмаслик керак.

◆ Вискоз толасидан тўқилган газлама ҳўллигида тез йиртилади, шунинг учун уларни чайгандан кейин қаттиқ сиқмаслик керак.

◆ Дазмол ураётганда оқ газламалардан тикилган буюмларда сариқ доғ қолса, водород переоксиди билан кетказиш осон. Рангдор ипак ва жун газламалардаги доғлар денатурат спирти билан яхши тозаланади.

◆ Чақалоғингизнинг кийим-кечаги доим тоза бўлиши учун 10 та яктакча, 6 та кофточка, 20 та юпқа йўргак ва 10 та пахмоқ йўргак тайёрлаб қўйинг.

◆ Мороженоеда (айниқса, пломбирда) холестерин кўп. Шунинг учун атеросклероз бўлган кишиларга мороженое зарар қилади. Бундай кишилар мева мороженое егани маъқул. Қандли диабет бўлган кишилар фақат сахариндан тайёрланган мороженое ейиши мумкин.

◆ Бир томчи лимон суви сиёҳ, занг ва дастурхондаги чой доғини яхши кетказади. Қорамтир чарм сумкани лимон суви билан артиб ярқиллатишингиз ҳам мумкин.

◆ Қайноқ намакобга 2—3 соат ботириб қўйилган супурги синмайди.

◆ Ҳўлроқ ўтин тез ёниши учун керосин ўрнига бир чимдим туз сепсангиз, яхши алангаланиб кетади.

◆ Сирка билан ҳўлланган сочиққа гўшт ўраб қўйилса, бир суткагача айнимай туради.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31|VII да **Ажал минораси,** 1|VIII да **Алишер Навоий.**

КИНО

31 ИЮЛДА
ҚИШКИ БИНОДА

Парад — алле! —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 17.00, 20.45, 22.35). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Аёллар ва берсальерлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (13.00, 15.00, 19.00).

Дача — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (17.00, 19.00, 21.00).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия — «КЎКЧА» (11.00 14.00), НАВОИЙ номли (10.00, 14.00, 17.20, 20.30).

Анжелика ва қирол (2 серия) — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Килиманжаро қорлари — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Аёллар ва берсальерлар — КИРОВ номли.

Гигант (2 серия) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳарбий йўл ворислари—«ХИВА».

1 АВГУСТДА
ҚИШКИ БИНОДА

Ҳарбий йўл ворислари (10.30, 15.00, 19.30, 20.45, 22.30). **Гайдук Ангел саргузашти** (12.00, 16.30); — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Гроссмейстер — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Дача — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (17.00, 19.00, 21.00).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — «КЎКЧА» (11.00 14.00), НАВОИЙ номли (10.40, 14.00, 17.20, 20.30).

Анжелика ва қирол (2 серия) — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Килиманжаро қорлари — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Гайдук Ангел саргузашти (2 серия) — КИРОВ номли.

Дача — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳарбий йўл ворислари—«ХИВА».

ТЕЛЕВИЗОР

30 ИЮЛЬ ДУШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 РСДРП II съездининг 70 йиллиги олдидан. «Ленин партиясининг вужудга келиши». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 «Стременка ва Макароннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультипликацион фильмнинг 9-10-11-12-сериялари (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.00 Совет Армияси жангчилари учун. «Туркистончиларимиз ҳақида». 19.25 «Қишлоқ ҳаёти». 19.55 «Ахборот» информацион программаси. **Ўзбек тилида:** 20.10 «Ёзувчи ва замон». 20.40 Ўн минут музика. 20.50 «Ахборот» информацион программаси. 21.10 Ўзбек куйларидан концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Туманли тун». Бадиий фильм (рус тилида).

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 Гребля бўйича Европа чемпионати. Финляндиядан олиб кўрсатилади. (Ёзиб олинган). 19.15 Рангли телевидение. «Дарьял лавҳалари». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 Рангли телевидение. Х Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивали 20.15 РСФСР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 20.30 Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. Санъат усталари концерти. 23.45 Рангли телевидение. Х Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивали. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 18.30 дан Душанба телестудиясининг кўрсатувлари.

31 ИЮЛЬ СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун. «Пионер ёзи». Ленинграддан олиб кўрсатилади. 13.15 Рангли телевидение «Шайтон малайлари». Бадиий фильм. 14.35 Қишлоқ янгиликлари. 14.45 Концерт. 15.45 «Комсомол, мен сенинг шоирингман». М. Светлов поэзияси. 16.45 Кўрсатувлар программаси. 16.50 Янгиликлар. 17.00 Болалар учун. «Тиқанли қалъа». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг иккинчи серияси. 17.30 Ўқувчилар учун. «Костер». 18.00 Халқаро панорама. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Телевизион қўғирчоқ театри (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.05 «Ахборот» информацион программаси. 19.20 Енгил чолғу куйларидан концерт. **Ўзбек тилида:** 19.50 Рангли телевидение. Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.10 Оламда нима гап? 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Алишер Навоий номли Давлат Академик опера ва балет Катта театри ёш ижрочиларининг концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. «Сабзавотчилик факультети». 23.00 «Танбур тароналари». Концерт.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 «Звездочка» Киноальманах. 6-сон. 11.45 «Ҳарбий сир». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 Телевизион ҳужжатли фильм. 19.00 Рангли телевидение. Х Бутунжаҳон ёшлари ва студентларининг фестивали. 20.00 Адабий ўқиш. 20.30 Рангли телевидение. Х Бутунжаҳон ёшлари ва студентларининг фестивали. **Тошкент кўрсатади.** [illegible] «Торжок чеварлари».

Бадиий фильм. 23.45 Рангли телевидение. Х Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивали. 24.00 Кўрсатувлар программаси. 00.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. 19.10 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.40 Н. В. Гоголь. «Кўҳна помешчиклар». Бадиий ўқиш. СССР халқ артисти Игорь Ильинский ўқийди. 20.25 «Фома Гордеев». Фильм-спектакль.

РАДИО

30 ИЮЛЬ ДУШАНБА

РСДРП II СЪЕЗДИ 70 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН РАДИО КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Концерт. 19.30 СССР халқлари қўшиқ ва рақслари. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. «Партиянинг содиқ фарзандларимиз». 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.40 Москва. 22.28 Енгил куйлар. 22.40 «Шундай партия бор». Радиомонолог (ўзбекча). 23.10 Кечки дам олиш концерти. 00.10 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 «Жасорат». «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. 19.00 Концерт. 19.30 Тошкент области меҳнаткашлари учун эшиттириш. 20.00 Партия ҳақида куйлаймиз (тожикча). 20.30 Мақомлардан парчалар. 21.00 А. Войнов. «Партия билети» ҳикояси (ўзбекча). 21.40 Вальслар.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 Ҳамза номли театр «Йўлчи юлдуз» спектаклининг монтажи. 19.12 Тожик куйлари.

ЧИЛОНЗОР РАЙПИШЧЕТОРГИ озиқ-овқат моллари сотувчилари тайёрловчи

15-«Ширин»

мактаб-магазинига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқувчилик иш ҳақи 45 сўмдан 54 сўмгача.

8-10 синф ҳажмида маълумотли 16 дан 24 ёшгача бўлган ёшлар қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Қатортол кўчаси (32-автобус, 12-троллейбуснинг «Тошсовет 50 йиллиги» бекати, райпищеторг);

Чилонзор массиви, В—23 квартали, Ғ. Ғулом кўчаси, 41-уй. (2, 33, 54-автобуслар, 9, 15, 19, 21-трамвайларнинг «Ширин» бекати, 15-мактаб магазин).

Т. Н. ҚОРИНИЁЗОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИНИНГ МАЪМУРИЯТИГА

профессионал—техника таълими соҳасидаги проблемаларнинг ишлаб чиқилиши; профессионал—техника таълими, профориентациянинг социал—иқтисодий проблемалари, умумий ва профессионал—техника таълимнинг дидактик асослари бўйича янги лабораториялар ташкил этилиши муносабати билан

техника фанлари кандидатлари, экономистлар, катта инженерлар, ишлаб чиқариш таълими билан шуғулланувчи усталар, шунингдек профессионал—техника таълими системасида иш тажрибасига эга бўлган ва илмий иш олиб боришга лаёқатли олий маълумоти бор мактаб ўқитувчилари

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекцияларига.

Спорт

ФЕСТИВАЛЬ УЧРАШУВЛАРИ

«Динамо» командасининг футболчилари 3 августда Германия Демократик Республикаси пойтахтида ёшлар ва студентларнинг Х жаҳон фестивали кунларида берлинлик клубдошлари билан ўртоқлик учрашуви ўтказадилар. Август ойида Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Корея Халқ Демократик Республикасига, Москванинг «Торпедо» командаси эса АҚШга боради. 15 августдан 25 августгача Москвада универсиада мусобақалари бўлади. Шунинг учун СССР спорт комитетининг футбол бошқармасида ТАСС мухбирига хабар беришларича, мамлакат кубоги учун «Днепр» (Днепропетровск) —«Арарат» (Ереван) учрашуви 1 ва 15 августда, «Динамо» (Киев) — «Динамо» (Москва) учрашуви эса 15 август ва 12 сентябрда ўтказилади. Мамлакат биринчилиги учун ўйинларни «Торпедо» (Москва) ва «Динамо» (Минск) командалари 11 сентябрда, «Пахтакор» (Тошкент) — «Карпати» (Львов) —18 августда, «Спартак» (Москва)— «Динамо» (Киев) — 25 августда, «Динамо» (Тбилиси)— «Пахтакор» (Тошкент)— 12 сентябрда, «Динамо» (Москва) — «Спартак» (Москва) — 3 октябрда ўтказадилар.

(ТАСС).

ШАХМАТ-ШАШКА ЯНГИЛИКЛАРИ

⊙ Қирғизистоннинг пойтахти Фрунзе шаҳрида 41-СССР чемпионатининг ярим финал мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда республикамиз чемпиони, СССР спорт мастери Леонид Маслов ҳам қатнашди. У 14 имкониятдан 5,5 очко тўплаб, 10—13-ўринларни бўлашиб олди.

⊙ 2 августда марказий шахмат-шашка клубида шахмат бўйича иккинчи республика клубининг очиқ биринчилиги бошланди. Унда 70 шахматчи иштирок этиб, ўйин швейцарча системада ўтади. Мусобақада ўтган йилги клуб чемпиони, спорт мастери Исаак Бирбрагер, Алла Мкртичан, мастерликка номзодлар Н. Разваляев, В. Манин, Ш. Ҳамроқулов, О. Сиддиқовлар таклиф этилган. Мусобақанинг уч ғолиби шу йил сентябрь ойида Азмиддин Хўжаев хотираси учун ўтказиладиган мусобақада қатнашади.

Ҳ. ИНОҒОМОВ,

Украина миллий санъати Берлинда бўлиб ўтадиган жаҳон ёшлари ва студентларининг фестивалида «Смеричка» номли Черновицкий область филармонияси вокал-чолғу ансамблининг чиқишини тавсия этади. Ансамблнинг асосини Вижницкий район маданият уйининг ҳаваскорлик коллективи ташкил этади. Ҳозир бу коллектив ёш ижрочилар — Буковина ва Закарпатье музика билим юртларининг битирувчилари ҳисобига бойимоқда.

«Смеричка» ГДР фестивалига Украина қўшиқ ва куйларидан олиб келади.

СУРАТДА: «Смеричка» ансамбли. Солистлар Н. Яремчук (чапда) ва В. Зинкевич.

Свериди фотоси. (ТАСС).

⊙ *Жаҳон пазандалигидан лавҳалар*

Гувалада пишган товуқ

Товуқни сўйиб ичак-чаваги олинади ва тозалаб ювилади, патларини юлмаслик керак. Тозароқ жойдан лой қилиб, товуқ танаси устидан суркаб гувала қилинади.

Бу ўзига хос гувалани тош устига қўйиб, атрофига ҳам тош терилади. Устидан қуруқ шохчаларни қалаб, гулдирамазон олов ёқилади. Алангa бир соатча ёнгандан сўнг, лой сополдек қотади, аста олиб уриб тапланади. Патлари эса лойга ёпишган бўлиб, бирга тушиб кетади.

Гувала ичида ўз селига ўзи пишган товуқ жуда ҳил-ҳил бўлиб кетади. Фақат туз сепиб дастурхонга тортилса бас. Ушбу таом Финляндия пазандаларининг ижодига мансубдир. Афтидан буни ўрмондаги овчилар ижод этган бўлиши керак. Худди шу усулда овланган илвосинларни, қуённи ва зоғора балиқни пиширса бўлади.

ҲИКОЯТЛАР

Луқмондан сўрашди:

—Ака яхшими ё дўстми!

У жавоб берди:

— Ака агар дўст бўлса...

* * *

Луқмони Ҳакимдан сўрадилар:

— Нима ширину, охири аччиқдир!

У деди: — Шошилмоқлик!

Ундан яна сўрашди:

—Қандай нарса аччиғу охири ширин бўлади!

Луқмон жавоб қилди:

—Сабр!

Ҳ. МАҲМУДОВ
таржимаси.

⊙ Суд залидан

„Ҳотамтой“ инспектор

Қўли эгрилиги учун икки марта қамалиб чиққан Евдокия «бир думалаб» Ҳамза район социал таъминот бўлимига инспектор бўлиб олди. Ҳеч ким ундан ўтмишини суриштирмади. Ўзи ҳам эл кўзига бузоқнинг ҳақи бор деб, сигир сутини ичмайдиган мўмин-қобил одамга ўхшаб кўринишга ҳаракат қилди.

Бир-икки ҳафта тишини-тишига босиб сабр қилиб юрди. У пенсионерлар билан тилидан бол томиб суҳбатлашарди. Аслида эса, улар орасидан ўзи зимдан тайёрлаётган махфий «операция»сига шерик қидирарди.

Ефросия Лимарева Евдокия қидириб юрган кишилардан бўлиб чиқди. Ўз вақтида ёлчитиб бирор ерда ишламаган бу аёл пенсия олиб, роҳат-фароғатда яшаётган тенгдошларига ҳасад қилиб юрарди. Пенсия сўрай деса, қўлида ҳужжати йўқ. Унга йўқ ҳужжатни сахий инспектор топиб берди.

Сохта ҳужжатлар асосида Е. Лимаревага 42 сўм 50 тийин пенсия тайинланди. Унинг «ҳақиқатан» ишлаганлиги ҳақидаги справкани Ҳамза район ижроия комитети квартал комитетининг раиси К. В. Древотен кўзини чирт юмиб тасдиқлаб берди.

Бели оғримаганнинг нон ейишини кўр, деганларидек, Е. Лимарева 1536 сўм 77 тийин пулни жиғилдонидан ўтказиб юборди.

Бир куни сахий инспекторнинг олдига унинг қариндоши А. Ф. Ильина кўз ёши қилиб келиб қолди. Унинг нолишини эшитиб, Евдокия тоқат қилиб туролмади.

— Қўй, йиғлама, — деди у рўмолчаси билан кўзларини артиб, — бор, сенга фалон сўм пенсия тайин қилдим.

А. Ф. Ильинага икки йил ичида 1746 сўм 44 тийин пенсия пули берилди.

Ҳамза район социал таъминот бўлимида сахий инспектор борлигини эшитган Татьяна Портнова дарҳол унинг даргоҳига бош уриб келди. Сирли шивир-шивирдан сўнг сохта ҳужжатлар тайёрланди. Унда Портнова Самарский (аслида бундай одам ҳеч қачон бўлмаган) деган кишининг ихтиёрида 1946 йилдан 1958 йилгача ишлаганлиги ёзилганди. Бу ҳужжатни ҳам К. В. Древотен тасдиқлаб берди. Комиссия Портновага пенсия тайин қилди. Унга 1959 йилдан 1972 йилгача 1545 сўм 86 тийин пул тўланди. Портнова сахий инспекторнинг яхшилигини унутмади, унинг чўнтагига 123 сўм пул солиб қўйди.

Райондаги 5-ЖЭК қоровули М. С. Карява бир пайтлар қандайдир билим юртида бир йилгина ишлаган эди. Инспекторнинг ташаббуси билан унинг меҳнат стажи ўз-ўзидан 7 йилга айланиб қолди. Ҳақиқий меҳнат дафтарчаси социал таъминот бўлимидан олиниб, куйдириб ташланди. Бу ишда катта инспектор Л. А. Суслинанинг хизмати катта бўлди.

Шундай қилиб, М. С. Карявага ғайри қонуний равишда 364 сўм тўланди. 200 сўм пулни С. Е. Александрова «хизмат ҳақи» деб санаб олди.

Евдокия социал таъминот бўлимида ишлаган кезлари кўп кишиларнинг ҳожатини чиқарди. Иши битганлар ҳам уни қуруқ қўйишмади. Е. Александрова бир пайтлар Древотенга яхшилик қилган эди. Древотен инспекторнинг ёрдамида пенсияга чиқиб олганди. Яхшиликни унутиш —номардлик. Шунинг учун ҳам, у сохта ҳужжатларга жимжимадор қилиб имзо чекиб бераверди.

Вакцина ва зардоб институтининг оператори В. Я. Кравцов Евдокиянинг яхшилигидан боши осмонга етганлардан бири. Унга 91 сўм 12 тийин пенсия тайин қилинди. У ғайри қонуний равишда давлатнинг 1637 сўм пулини ўзлаштириб юборди. Бу «хизмати» учун инспектор Кравцовдан 400 сўм пул ва бир қанча мукофотлар олди.

Инспекторнинг ғайрати ва иштаҳаси кундан кунга ошиб борарди. У Т. А. Шунаевага 38 сўм 64 тийин, Тошкент от спорти базасининг ишчиси Н. Б. Шуваткинага 51 сўм 40 тийин пенсия ёздириб берди.

Мўмай пуллар Евдокияни ҳовлиқтириб қўйди. Социал таъминот бўлимидан ҳайдалгандан кейин ҳам қингирлигини қўймади. Давлат мулкини ўғирлаб, зимдан пуллайверди.

Ҳамма нарсанинг ниҳояси бор. Евдокиянинг қинғир ишларига ҳам чек қўйилди. У ва сохта пенсионерлар суд залидаги қора курсилардан ўрин олишди.

Тошкент шаҳар суди Е. Александровани 8 йил озодликдан маҳрум қилди. Е. Т. Лимарева, М. С. Карява, А. Ф. Ильина, Л. А. Суслина, К. В. Древотен, Н. В. Шуваткина, В. Я. Кравцов, М. Я. Линникова, И. П. Шунаевлар ҳам турли муддат билан қамоқ жазосига ҳукм қилиндилар.

Шаҳар суди Е. Т. Лимарева ва Е. С. Александровадан 1536 сўм 77 тийин пулни Ҳамза район социал таъминот бўлими фойдасига ундириб олишга ҳукм қилди. Бундан ташқари, Е. С. Александрова давлатга А. Ф. Ильина билан биргаликда 1146 сўм 44 тийин пул тўлайди.

Э. ҚОСИМОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

30 ИЮЛЬ, 1973 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача. Эълонлар бўлими—33-81-42.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04291. Нашр В—2539.